EKONOMİ

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

500 KURUŞ
YIL 6
SAYI 2161

ÇARŞAMBA 13 HAZİRAN 1979

bir ekmek bir Politika

Yüzde 70'i aşan devalüasyonu zamlar izledi

ZAM DALGASI

Akaryakıt ve gübreler

- Normal Benzin : 22 / 23 TL.
- Süper Benzin : 25 / 28 TL.
- Amonyum Nitrat 4.000.–/5.744.–
- Amonyum Sülfat 6.700.–/7.020.–
- Süper Fosfat 5.220.–/ [illegible] 50.–
- Kompoze Gübre 5.675.–/7.300.–

İçkiler

- Büyük Yeni Rakı : 160.—
- Küçük Yeni Rakı : 85.—
- Altınbaş Büyük : 200.—
- Altınbaş Küçük : 95.—
- Binboğa Büyük : 180.—
- Düz Votka Büyük : 160.—
- Düz Votka Küçük : 85.—
- Büyük Boy Bira : 12.50.—
- Küçük Boy Bira : 10.00.—

Haber Merkezi — Başbakan Bülent Ecevit dün düzenlediği basın toplantısında sadece benzine, demir - çeliğe ve alkollü içkilere zam yapılacağını açıklarken, ilk zamlar uygulamaya koyuldu. Normal benzinin fiyatı illere göre 22 lira ile 23 lira arasında değişirken, süper benzinin fiyatı da 25 lira ile 28 lira arasında saptandı. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı eşgüdümünde oluşturulan heyet Zirai Donatım Kurumu'nun yeni gübre alış fiyatlarını fabrikalara göre ayrı ayrı belirlerken, Tekel tarafından satılan içkilerin fiyatları da belirlendi. Buna göre Büyük yeni Rakı'nın fiyatı 110 liradan 160 liraya yükselirken, Tekel biralarının büyüklerinin fiyatı da 12 lira 50 kuruş olarak saptandı. Öte yandan dünkü Resmi Gazetede çeşitli bakanlıkların yayınladığı tebliğlerle akaryakıt ve demir - çelik satışları bugün mesai sonuna kadar durduruldu.

ECEVİT'İN AÇIKLAMASI

Başbakan Bülent Ecevit dün bir basın toplantısı düzenleyerek hükümetin aldığı son önlemleri açıkladı. Ecevit benzine, demir - çeliğe ve alkollü içkilere zam yapıldığını belirtti ve bu zamların «dar gelirlilere yük olmayacağını» öne sürdü. Yeni uygulanmaya başlanan devalüasyonun Uluslararası Para Fonu ve OECD ülkelerinden sağlanacak dövizlerle eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesine özen gösterdiklerini belirten Ecevit, sağlanacak yardımın kullanımında özel kesim, kamu kesimi ayırımı gözetilmeyeceğini söyledi.

Temel maddelere zam getirmediklerini öne süren Ecevit, petrol ürünlerinden sadece benzine zam yapıldığını belirtti. Benzinin üretimde kullanılan bir akar yakıt olmadığını kaydeden Ecevit bu zammın dar gelirlileri etkilemeyeceğini öne sürdü. Ecevit demir - çeliğe getirilen zammın da dünya piyasası fiyatlarına bir uyarlama olduğunu söyledi. Tekel maddeleri arasında sadece alkollü içkilere zam getirildiğini açıklayan Ecevit, enerji kullanımı için akılcı yollara başvuracaklarını belirtti. Benzin tüketimini ve otomobil kullanımını caydırmaya çalıştıklarını kaydeden Ecevit bu uygulamaların ABD gibi büyük petrol üreticisi ülkelerde bile uygulandığını bildirdi.

Demirel'in, «Türk parasının paçavraya çevrildiği» sözlerine değinen Ecevit Demirel'in kendi geçmişini daha iyi hatırlamasını istedi.

BENZİN ZAMLARI

Bakanlar Kurulu'nun devalüasyon kararından sonra toplanan DPT uzmanları yapılacak yeni zamları saptamak üzere dün sabaha kadar bir çalışma sürdürdüler. Dün sabah yayınlanan Resmi Gazete'de akaryakıt satışının durdurulduğu ve akaryakıt satış ve dağıtımı yapanların ellerindeki sto-

(Devamı Sa. 7. Sü. 4'de)

Nikaragua'da Somoza son saatlerini yaşıyor

- Amerika Nikaragua'ya başka bir diktatör getirme çabalarını yoğunlaştırdı

Dış Haberler Servisi — Nikaragua'da Sandinist Cephe gerillaları, Somoza'nın karşı saldırısını püskürterek ülkenin belli başlı kentlerini yeniden denetim altına aldılar. Başkent Managua'da ise çarpışmalar kanlı şekilde sürüyor. Başkanlık Sarayı çevresine kadar ulaşan gerillarla başa çıkamayan Ulusal Muhafız Birlikleri, başkentin işçi mahallelerini hedef gözetmeksizin bombalıyor. Sivil halk arasında ağır can kaybı bulunduğu ve onbinlerce kişinin sığınak bulmaya çalıştığı bildiriliyor.

«Radio Sandino» da Somoza'nın Bakanlar Kurulu'nun Ulusal Muhafızların bombardımanından kurtulmak amacıyla Intercontinental Oteli'ne sığındıklarını açıkladı.

Nikaragua'yı terketmek isteyen Amerikalılar ise havaalanı yolu Sandinist Cephe'nin elinde bulunduğu için ülkeden ayrılamadılar.

Bu arada Somoza rejiminin günlerinin sayılı olmasının kesinleşmesi üzerine, ABD'de Somoza'nın yerine bir başka diktatör getirme çabalarını yoğunlaştırdı. «Radyo Sandino»dan yapılan bir açıklamada, Nikaragua halkı, Amerikan emperyalizminin yeni oyunlarına karşı uyanık olmaya çağırılırken, «Washington Post» gazetesi, Amerika'nın, Somoza'yı değiştirme girişimlerine hız verdiğini ve «Nikaragua'nın

(Devamı Sa. 7. Sü. 7'de)

1978'de işçi ücreti yüzde 19 geriledi

Ankara (Politika) — Sosyal Sigortalar Kurumu'nun saptadığı işçi ücretleri ve İstanbul geçinme indeksi verilerinden yararlanarak yapılan çalışmada, 1978 yılında, gerçek işçi ücretlerinin yüzde 19 gerilediği belirtildi.

Gerçek işçi ücretlerinin yüzde 19 dolayında düşüş göstermesine, 1978 yılında fiyatların işçi ücretlerinden daha yüksek oranda artması neden oldu.

1978 yılında, brüt işçi ücretlerinin yüzde 25.7 oranında artmasına karşılık, perakende fiyatlar yüzde 54 arttı.

Edinilen bilgiye göre, 1963 - 1978 döneminde, 1978 yılı, emekçiler açısından, yaşama koşullarının iyice kötüleştiği bir yıl oldu ve işçilerin satınalma güçleri büyük oranda geriledi. Son 16 yıl içinde, gerçek işçi ücretleri, ilk kez 1978 yılında yüzde 19 oranında geriledi. Gerçek işçi ücretleri, ilgili dönemde, yalnızca 1971'de yüzde 4.1 ve 1972 yılında da yüzde 1.5 oranında gerileme göstermişti.

Öteyandan, 1978'in işverenler açısından, planlı dönemin en kârlı yılı olduğu saptandı. 1978 yılında büyük tekellerin kârları, 1977'ye oranla yüzde 75 ile yüzde 154 arasında artış gös-

(Devamı Sa. 7, Sü. 2'de)

İŞÇİ ÜCRETLERİNDEKİ DÜŞMEYE İLİŞKİN ARAŞTIRMA HABER 4. SAYFADA

AP Konya Milletvekili Kubilay İmer öldü.

Ankara, (Politika) — AP Konya Milletvekili Kubilay İmer önceki gece tedavi edilmekte olduğu hastanede öldü. İmer'in ölümü ile AP'nin meclisteki sandalye sayısı 171'e düştü. Böylece muhalefetin sandalye sayısı da 221 oldu.

Ani bir kalp krizi sonucu kaldırıldığı hastanede hayata gözlerini yuman İmer geçen dönem Bilgiç'le birlikte Demokratik Parti'den istifa ederek AP'ye geçmişti. İmer 1923 yılında Konya'da

Devamı Sa. 7. Sü. 1'de

Tahran'dan dönen Ökçün, Paris'e gitti

Ankara — Üç günlük resmi ziyaretini tamamlayarak İran'dan ayrılan Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün, dün İstanbul üzerinden «OECD Bakanlar Konseyi» toplantısına katılmak üzere Paris'e geçti.

Tahran'da kaldığı süre içinde İran hükümet yetkilileri ile ekonomik ve siyasi konularda yararlı görüşmeler yaptığı bildirilen Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün Paris'te OECD'ye üye ülkeler dışişleri bakanları ile görüşmeler yapacak. —

- Maliye Bakanlığı'nın Türk Lirasinin değerini saptama yetkileri genişletildi

Devalüasyonun gerçek oranı ilan edilenin çok üstünde

Sendikalar, işadamları ve ekonomi uzmanlarının devalüasyon konusundaki değerlendirmeleri 8. sayfada

Haber Merkezi — Bakanlar Kurulu'nun on saate yakın süren toplantısında aldığı devalüasyon kararı Resmi Gazetede yayınlanarak dün yürürlüğe girdi. Bakanlar Kurulu, IMF'le anlaşma koşullarından en önemlisi olan devalüasyonu, «katlı kur sistemi» adı altında gerçekleştirirken, 1 ABD dolarının değerini 35 TL olarak saptadı. Ancak, tüm döviz alım ve satımlarına, değişen çeşitli primler, yani ödenecek ek değerler getirildiğinden, resmi kur ayarlaması kağıt üzerinde kalıyor ve gerçek devalüasyon oranı yüzde 77'yi buluyor.

Öte yandan, Türk lirasının değerinin saptanmasında, yani devalüasyon oranlarının belirlenmesinde Maliye Bakanlığının yetkileri genişletildi. Eski uygulamada Türk lirasının değerinde yüzde 10'u aşan her ayarlama Bakanlar Kurulu'nun yetkisi içindeyken, bundan böyle Maliye Bakanlığı bu konuda yetkili olacak. Yeni devalüasyon kararı gereğince, Bankalar, ellerinde bulunan döviz ve efektif mevcutlarını beş gün içinde Merkez Bankasına bildirecekler.

UYGULANACAK ÇEŞİTLİ KURLAR HANGİLERİ?

Yeni uygulamaya göre, işçi dövizlerinin alım ve satımına, turist dövizlerinin alım ve satımına, petrol ürünleri ve gübre dışalımları ile destekleme alımlarına tabi tarım ürünleri dışsatımına farklı kur uygulanacak. Petrol ürünleri ve gübre dışalımlarında 1 ABD dolarının karşılığı 35 TL olarak saptandı. Diğer yabancı paralar da bu oranda değer kazanacak.

TURİST DÖVİZLERİ

Dış seyahat harcamaları vergisine konu olan döviz satışlarında, yani seyahat amacıyla yurtdışına çıkanlara satılacak dövizlerde, 1 ABD doları, çıplak olarak 33.03 liradan işlem görecek. Ancak bu satışlarda yüzde 50 oranında dış seyahat harcamaları vergisi alınacağından, yurtdışına çıkıcak bir kişi dövizi, 1 ABD dolarını 43.04 liradan satın alacaktır. Döviz bozduran turistlerden de 1 dolar primli alış kurundan alınacak.

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

AP ile işbirliğine Türk-Iş içinden sert tepki geldi

- Yol-İş Yönetim Kurulu, Denizciler'in tutumunu görüştü
- Basın-İş Genel Başkanı Düzgün: «Sendikaların ilerici tabanı AP'nin yanında yeralmayacak»
- Tarım-İş Genel Başkanı Irmak: «Türk-İş yöneticilerinden konuya açıklık getirmelerini isteyeceğiz»
- Tez Büro-İş Genel Sekreteri Barut: «Sermaye ve gerici güçlerle işbirliğine izin vermeyeceğiz»
- Petrol-İş Ankara Şube Sekreteri Tokyürek: «Hükümetin yıkılmasına Türk-İş hiçbir zaman bütün olarak girişemez»

AYRINTILI HABERİ 7. SAYFADA

Denizciler ve Bilgiç (okla işaretli) hükümete karşı işbirliğinin hesabını yapıyorlar

Saldırıyı protesto eden 322 kişi gözaltına alındı

Bakırköy katliamından MHP kurtulma çabasında

İstanbul, (Politika) — Bakırköy Halkevi Başkanı Hasan Çelikel dün bir açıklama yaparak halkevinin bir yıldır sürekli tehdit edildiğini açıkladı. MHP Bakırköy İlçe Başkanı Mehmet Başak da bombalama olayından kısa bir süre önce kendilerine telefon edilerek bombalama olayında yardım istendiğini belirtti ve partisinin bu olayla ilişkisi olmadığını iddia etti. Başak'ın bu iddiasını ortaya atarken, binalarından Halkevine telefon açılarak küfür edildiğini de kabullenmesi dikkati çekti. Bu arada olayda yaralanan iki kişinin durumunun ağır olduğu belirtiliyor.

Yusuf ATBAKAN

Serdar AKÇAN

Nihat ÖZYAĞLI

BİR YILDIR TEHDİT EDİLİYORLAR

Bakırköy Halkevi Başkanı Çelikel, bir yıldır teh-

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

Türkler, faşist cinayetler konusunda hükümeti uyardı

Maden - İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler, Bakırköy Halkevinde önceki gün meydana gelen biri Maden - İş üyesi üç kişinin ölümü ve beş kişinin yaralanması ile sonuçlanan olayla ilgili olarak yaptığı açıklamada, «Hükümeti ve yetkilileri üyelerimiz adına son bir kez daha uyarmak istiyorum. Faşist odakların dağıtılması, MHP'nin kapatılması için derhal harekete geçilmelidir» dedi.

Türkler, açıklamasında şöyle dedi:

(Devamı Sa. 7. Sü. 5'de)

Yıldız, içişleri Bakanının uyarıları dinlemesini istedi

Ankara (Politika) — Önceki gece komandolar tarafından Bakırköy Halkevine yapılan saldırı üzerine bir açıklama yapan Halkevleri Genel Başkanı Milli Birlik Komitesi üyesi Ahmet Yıldız İçişleri Bakanının artık sahte barış çağrıları ve hedef saptırma oyunlarının etkisinde kalmadan şimdiye kadar gereğini yerine getirmediği uyarılara kulak vermesini istedi. Türkiye'yi karanlık bir geleceğe sürüklemek isteyen komplolara karşı herkesin açık

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

Mihri Belli kendisini yaralayan Cengiz Ayhan'ın yakalanmamasını kınadı

İstanbul (Politika) — Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli dün bir basın toplantısı düzenleyerek, bir süre önce kendisini yaralayan saldırganın hâlâ yakalanamamış olmasını kınadı. 8 Nisan 1979 günü Sultanahmet'te saldırıya uğrayan, daha sonra saldırganın Cengiz Ayhan adlı kişi olduğunu teşhis eden Belli, şöyle dedi:

«Saldırganın yakalanması çok önemlidir. İşlediği suçtan ötürü, kişi olarak yargılanması ve cezaya çarptırılması bakımından değil. Yakalanması özellikle kendisini bir siyasi parti başkanını öldürmek kastıyla kurşunlamaya azmettirenlerin kimler, hangi örgüt olduğunun ortaya çıkarılabilmesi

(Devamı Sa. 7, Sü. 4'de)

gündem

ÖZLEM ÖZGÜR

Gözler DİSK ve TÖB-DER'de...

Burjuvazinin ve özellikle onun tekelci kesiminin, işçi sınıfı hareketine, tüm demokrasi güçlerine karşı, sürdürdüğü saldırıyı, son yıllarda yoğunlaştırdığı ve sermayenin, gerici bir burjuva demokrasisine bile tahammülü kalmadığı, çok bilinen bir gerçektir...

Gün gibi açık olan bir başka gerçek de, emperyalist odakların ve onların yerli işbirlikçilerinin, CHP ağırlıklı hükümeti yıkarak, yerine, şu yada bu görünümde ama kesinlikle açık faşist bir diktatörlüğü dayatmak istemeleri ve son günlerde bu doğrultudaki çabalarını yoğunlaştırmış olmalarıdır.

Kodaman sermayenin, faşist bir diktatörlüğü çok güncel [illegible] olarak gündeme getirmesi ve bu amaçla, açıktan ve dolaylı sürdürdüğü saldırı ve provokasyonları, tehlikenin ancak bir yanını, hem de kolaylıkla görülebilen yanını oluşturmaktadır...

Bir diğer, çok önemlisi, faşist bir diktatörlüğün önündeki engelleri zayıflatmak amacıyla, tekelci sermayenin, sol görünümlü ajanlarını, «Truva atları»nı kullanarak yaptığı ve «demokratik yığın örgütlerini karıştırmak, sokmak ve onları bölmek» biçiminde sonuçlanan dolaylı saldırılardır...

Yalnız bu değil. Faşizmin [illegible] dolaylı olarak yardım olan, bu tehlikeyi artıran bir başka nokta da, demokrasi güçlerinde, bu güçlerin önemli bir bölümünde, dar siyasal grupçuluk anlayışının kaynağı ile birlikte olarak ortaya çıkan ve son çözümlemede, yine demokratik yığın örgütlerinin bölünmesi ya da işlevlerini yerine getirememesi biçiminde sonuçlanan yanlışlıklar ve zaaflardır.

Hiç kuşkusuz, bu konuda, «Truva Atları»nın [illegible] amaçla [illegible] kullanılan [illegible] yöneltilen [illegible] görevlerini söylemek fazla birşey yoktur... Bunun yanında, demokratik yığın örgütlerini hancerlemek, sinsi emekçilerin birliğine kama sokmak ve demokrasi güçlerini bölmek amacıyla kullanılan, CHP'nin içindeki «Truva Atları»nda da söylenecek fazla birşey yoktur... Çünkü hem birincilerin, hem de ikincilerin, tarihsel görevi budur...

Ama, Türkiye halkının içinde bulunduğu büyük tehlike karşısında, konumları demokrasiden, antifaşist ve antiemperyalist savaşımdan yana olanlar, bu ilkeler etrafında birlikte olunması gereken demokrasi güçlerine, bunların önemli bir bölümüne söylenmesi gereken çok şey vardır.

Hem «Truva Atları»nın başarısı, hem de demokrasi güçlerinin yanlışları sonucu ortaya çıkan böylesi bir tehlike, bugün birçok demokratik yığın örgütünde gözlenmektedir... Ama, önemi açısından ikisi anılmaya değerdir: DİSK ve TÖB-DER...

Türkiye bıçağın sırtındadır. Faşizm tehlikesi kapının eşiğindedir. Sorunun böylesi açık konulduğu Türkiye'de, konumu demokrasiden yana olan kimsenin itirazı yoktur... Yoktur yok olmasına da, demokrasi savaşımında önemli bir konuma sahip olan, olması gereken DİSK ve TÖB-DER neredeydi? DİSK ve TÖB-DER [illegible]

haksız bir yorumlama değildir.

O halde nedir, sorun? Sorun, her iki örgütte de, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, ciddi bir bunalımın varolduğudur ve bu bunalım da, son çözümlemede, yönetimde ve varolan yönetimlerin tabanı yansıtamamasında somutlaşmaktadır...

Çıkış yolu yok mudur? Vardır ve gerçekten oldukça kolaydır... TÖB-DER'i ele alalım... TÖB-DER'in bu ayın 22'sinde olağanüstü tüzük kongresi vardır. Hiç kuşku yok, böylesi bir kongreye zorlanan burjuvazinin, TÖB-DER'e yeni bir saldırısı ve onu yoketmeye yönelik yeni bir girişimidir...

Böyle bir saldırıya karşın, TÖB-DER'in bu kongresi, burjuvazinin hesabını boşa çıkaran, TÖB-DER'de varolan bunalıma son veren bir kongreye dönüştürülebilir ve dönüştürülmelidir de...

Evet, TÖB-DER'in bu kongresi, «en geniş birlik kongresi»ne dönüştürülmeli ve TÖB-DER demokrasi savaşımındaki onurlu yerini almalıdır. Emperyalizme, tekellere, faşizme ve sermayeye karşı olan herkes omuz omuza TÖB-DER'de birlikte olmalı ve bu ilkelerin ışığında öğretmen hareketinde [illegible] luğa ve maceracılığa izin verilmemelidir.

İkinci bir nokta, TÖB-DER'in bu kongresinde, tüzük mutlaka değiştirilmeli, öğretmen örgütüne öğretmen olmayanların alınmasına izin veren madde tüzükten çıkartılmalıdır. Böylesi bir değişiklik bile, TÖB-DER için önemli bir kazanç olacaktır...

Bir başka nokta, Birlik Dayanışma Grubunun, bu kongreyi mutlaka varolan yönetimi yıkmaya yönelik bir kongreye dönüştürme isteğidir [illegible] biçimindeki propaganda, kesinlikle yanlış ve yalandır... Birlik Dayanışmacının, böyle bir isteği olsa, bugün yönetimde bulunan siyasetlerin önemli bir bölümüne ittifak önerisinde bulunur muydu? Bu türden propagandalardan vazgeçilmelidir... Böylesi davranışlar, herşeyden önce, TÖB-DER'e ve hatta bu propagandanın sahiplerine zarar getirir... Başka kimseye değil...

DİSK'e gelince... DİSK'e hem içerden, hem de dışardan kama sokulmuş ve DİSK susturulmuştur... DİSK'in tabanı, olanların farkındadır... DİSK ciddi bir bunalım içindedir ve bu bunalım yönetimde, DİSK'in üst yönetiminde somutlaşmaktadır ve burada ete kemiğe bürünmektedir... DİSK üst yönetimi, kesinlikle DİSK'i ve DİSK'in tabanını temsil etmemektedir... DİSK üst yönetiminin önemli bir bölümü tabanından [illegible] DİSK'i [illegible] görevlerini bugüne değin yapmamıştır...

Çıkış yolu çok ve ortadadır: DİSK'te birliği sağlamanın yolu, olağanüstü bir birlik kongresinden geçmektedir... Türkiye'nin içinde bulunduğu zor koşullarda, işçi sınıfımızın, DİSK'in tabanının, tüm demokrasi güçlerinin, artık beklemeye tahammülü kalmamıştır... DİSK'te zaman yitirilmeden, tabanı temsil eden bir yönetim işbaşına gelmeli, DİSK üst yönetiminde varolan tabansızlar, DİSK'in tarihin çöplüğüne gönderilmelidir...

Birliğin sağlanabildiği, bunalımdan arınmış bir DİSK ve TÖB-DER, demokrasi güçlerine can ve kan verecek ve bu güç sermayenin tüm planlarını bozmaya yetecektir...

FORUM

Bu ülkede berber, marangoz, bakkal, kasap v.s... Tüm küçük esnaf aldığı ve sattığı malı bir deftere işlemek zorundayken, altın alıp-satanları bu zorunluğun dışında tutmayı istemek, hangi mantık, hangi insanlık ve hangi yurtseverlik duygusuyla bağdaşır?

Ülkemizin içinde bulunduğu güç koşulların yenilmesinde kimlere bel bağlanması gerektiği herkesçe bilinmektedir. Bu paralı ilan ve duyuruların asıl muhatabı ve hedefi olan yurtsever ve emekçi halkımız, ülkemizde oynanmak istenen oyunları pekâlâ bilmektedir.

"Yokluğu paylaşmak,,

Erol SARACOĞLU

CHP ANKARA MİLLETVEKİLİ

Ülkemizin içinde bulunduğu güç koşulların aşılması için tüm yurtseverlerin savaşım verdiği bu günlerde, işverenlerin milyonlarca lira harcayarak gazetelerde demokrasiyi hedef alan çıkışlar yapmaları, hiç kuşkusuz bir rastlantı değildir. Faşizmin odak noktalarının tam anlamıyla yok edilmemiş olmasına; emperyalizmin ülkemiz ve bölgemiz üzerinde oynamak istediği tüm oyunların etkisiz bırakılamamış olmasına karşın, ülkemizde, başta işçi sınıfı olmak üzere bilinçlenen halkımızın, faşizmin ve emperyalizmin yarattığı tehlikeleri görmeleri ve de uluslararası tekellerin yerli işbirlikçileriyle hangi tezgahları işlettiklerini hissetmeleri, çıkarları zedelenenleri önlemler almaya ve karşı koymaya zorlamıştır. İşte, CHP ağırlıklı hükümetin iş başına gelişinden bu yana hiç sesleri çıkmayan ve hatta zaman zaman hükümetin faaliyetlerini destekler ve de bu hükümetin bir alternatifi olmadığını dahi belirtir şekilde demeçler veren bu çevreler, ne oldu ki görüş değiştirdiler ve hangi olaylar onların sürgit sömürülerine son verir özellikte ortaya çıktı? Bugüne kadar böyle milyonlarca lira sarfederek ilanlar vermek gibi riskli yollara başvurmak şöyle dursun, kendi gazetelerine bir tek satır beyanat vermeyenleri ürküten ve korkutan olaylar nelerdir? İşte şimdi, aydın kamuoyunun zihnini kurcalayan ve cevap aranan sorular bu noktada düğümlenmektedir.

Ortadoğu'da henüz nereye varacağı kestirilemeyen olaylar; İsrail-Mısır anlaşmasına bir Arap ülkesini daha katarak bir üçgen meydana getirmeye çalışan Ortadoğu'nun petrolüne göz diken emperyalist bir devletin girişimleri, SALT-2 anlaşmasının getirdikleri IMF - Türkiye ilişkileri gibi ülkemizi doğrudan ilgilendiren gelişmeler ve bütün bunların yanısıra CHP ağırlıklı hükümetin meclisteki hassas sayısal dengesinin dışa yansıyan hesapları, hiç kuşkusuz ki ülkemizdeki sermaye çevrelerinin bu tür ilan ve duyurular yapmalarında ayrı ayrı birer neden olmuştur.

Ancak, olayı bu nedenlerden soyutlamamakla beraber, belirtmek gerekir ki, özellikle 1979 mali yılından bu yana hükümetin -geç te olsa- aldığı birkaç olumlu kararın bu kişi ve kuruluşları tedirgin ettiği yadsınamaz.

Hatırlanacağı üzere hükümet belirtilen günlerde önce, halk arasında Tahtakale operasyonu diye bilinen döviz kaçakçılığına karşı ilk savaşı açtı, Öncelikle, Merkez Bankası'nda ve bankalarda alınıp satılması gereken dövizi banka yerine şahısların alıp satmalarına, yani dövizin karaborsada elden ele geçmesine engel olmaya çalışmış ve böylece döviz kaçakçılığını olabildiğince aza indirmek isteyen hükümete karşı, yıllar yılı bu yolla milyonlar vuran ve de haksız kazançları her geçen gün çığ gibi büyüyen anapara sahiplerinin karşı koymaları kadar doğal ne olabilir? Bunu takiben, altın alım-satımının sadece defterlere işlenmesini öngören hükümet kararına da aynı çevrelerden tepki gelmesi elbette doğal olacaktır. Çünkü her yıl altın kaçakçılığı yoluyla ülkemizden 500 milyon doların üzerinde dövizin yurt dışına kaçırıldığı bilinmektedir.

YERLERİNDEN HOPLAYANLAR

İşte, hükümetin kaçakçılığın önlenmesine ilişkin ve bütün yurtseverlerce desteklenen bu iki ölçülü kararı, bir avuç kişiyi yerinden hoplatıp bir kaşık suda fırtına koparttı.

Buna göre, «Ülkemizdeki altınları istediğiniz gibi alın-satın yurt dışına kaçırın, hiç defter tutmayın» diyen bir hükümet olmalı ki, bu bir avuç insan boy boy ilan ve duyurular verip, o hükümeti desteklesin. Bir parça insafla düşünmek gerekir. Bu ülkede berber, marangoz, bakkal, kasap vs... tüm küçük esnaf aldığı ve sattığı malı bir deftere işlemek zorundayken altın alıp-satanları bu zorunluğun dışında tutmayı istemek, hangi mantık, hangi insanlık ve hangi yurtseverlik duygularıyla bağdaşır?

Veya «dövizi bankalarda değil Tahtakale'de bozdur veya al istif et, karaborsada sat, istersen ülke dışına kaçır» diyen bir hükümet mi olmalıdır ki, bu beyler gazetelere hükümeti destekler ilan ve bildiriler versinler?

İşte böyle, çıkarları bir parça zedelendi mi feryat edenlerin milyonlar harcayıp verdikleri ilan ve duyurular, hükümetin halktan yana önlemlerinin neler olduğunu ortaya koyan en tutarlı göstergelerdir. Ve böyle önlemler karşısında devlet erkinin yıllar yılı kendisinden yana çalışmasına alışanların «refahı yaygınlaştırmak» yutturmacasıyla halkı nasıl yoksullaştırdıklarının da en somut ifadesidir.

«Yokluğu paylaşmak» gibi içi boş tümcelerle halkı avutmak ve de korkutmak çağı artık çok geride kaldı. Bilinçli halkımız, o ilan ve duyuruların altında yatan asıl amacı, o ilanları verenlerden çok daha iyi bilmektedir. Yokluğu halka layık görüp, refahı yaşamlarının vazgeçilmez unsuru olarak görenler, bilmek zorundadırlar ki, her kuruşluk üretimin altında halkın emeği ve alınteri yatar. İşte bu nedenledir ki, her geçen gün kazançlarını biraz daha artırma kavgası ve hırsından başka hiçbir şeyi gözleri görmeyenler, birkaç Dernek'te yuvalandıklarında, ve de üyelerinden aldıkları ödentileri belli siyasal doğrultuda insafsızca harcadıklarında, bu ülkede hükümetler ve de rejim değiştirilemez. Bunun yolları, yasalarda ve Anayasa'da bellidir. Anapara sahiplerinin uğraşacakları çok iş varken kendilerini politikaya kaptırmaları, onların asıl «işlerini» de aksatabilir (!) Bırakalım herkes kendine düşeni yapsın.

Ülkemizin içinde bulunduğu güç koşulların yenilmesinde kimlere bel bağlanması gerektiği artık herkesçe bilinmektedir. Bu paralı ilan ve duyuruların asıl muhatabı ve hedefi olan yurtsever ve emekçi halkımız, ülkemizde oynanmak istenen oyunları pekala bilmektedir. Demokrasiye ve rejime yönelecek her türlü tehlikeyi defedecek kadar güçlüdür. Belki milyonlara varan ilanları verecek gücü yoktur ama, bilinmelidir ki, milyarlarla ölçülemeyen sağduyusu ve yüreği vardır.

Okurlardan Politika'ya

Dostça selamlarımla

Çok sevinçliyim.

Çünkü ülkemizin şu çok zor şartları, baskıları altında bize yepyeni bir «POLİTİKA» armağan ettiniz.

Politika, evvelki yayın hayatında da olduğu gibi yine işçi sınıfına, onun savaş yolunda yürüyenlere ilk sayısıyla çok güzel seslendi.

Ülkemiz çok zor günler yaşıyor. Sermaye, içine düştüğü çıkmazdan, emekçileri kurban ederek, IMF'lere, NATO'lara, Amerikan emperyalizmine bağlanarak, ilerici kitle örgütlerini ve ilerici basını susturarak, 141-142'yi bir silah gibi kullanarak çıkmak istiyor. Ama, bugünkü hükümetin de gördüğü gibi çıkış yollarını bunda bulamıyor; içine düştüğü bunalım gün geçtikçe derinleşiyor.

İşte gazeteniz, gazetemiz POLİTİKA, böyle bir ortamda işçi sınıfına, emekçilere seslenebilmek onlara çıkış yollarını açıklayabilmek için yayın hayatına giriyor. Bunu yaparken de işçi sınıfının bilimi doğrultusunda hareket edeceğinize inanıyorum.

Dostça selamlarımla,

Doğan ÖZTÜRK
KONYA - EREĞLİ

"TEK,,mi, yoksa "TEB,,mi?

KİT'lerin bir işlevinin de tekellere ucuz girdi sağlamak olduğu sık sık belirtiliyor. Bu konuda ilginç bir örnek vermek istiyoruz. Bilindiği gibi Türkiye Elektrik Kurumu, elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımını sağlamakla yükümlüdür. Bu sektörün yatırım maliyeti yüksek olan tesislerinin tümü, bu KİT tarafından yapılmakta ve işletilmektedir.

Elektrik, sanayide en ucuz girdi. Bunun yanında işyerinde grev mi var. Patronun elektrik borcu, bir başvuruyla grev sonuna dek erteleniyor. Oysa, kullanılmış olan elektrik enerjisiyle üretilen mallar çoktan satılmıştır. Devlet eliyle patrona sağlanan, greve karşı dayanışma fonu bu. İş bununla kalmıyor. Siz devlete peşin vergi veren bir emekçisiniz. Bu vergilerle oluşan devlet bütçesiyle elektrik tesisleri kuruluyor. Pahalılık vb. derken evde kullandığınız elektriğin parasını bir iki ay ödeyemediniz mi? akşam eve geliyorsunuz ki ev karanlık, elektrik kesilmiş.

Bunun yanında patronun bir fabrikası var. Aylık elektrik faturasının tutarı yüzbinlerle başlayıp milyonun üstüne çıkıyor. Belki de birkaç milyon oluyor. Patron faturayı alıyor. Ancak ödemiyor. İlk bir ay kullanıyor bu parayı. Faizi yüzde on. İkinci ayda da ödemiyor. Faizi yüzde iki. Bu böyle sürüp gidiyor. Üretilen mallara zam üstüne zam yapılıyor. Paranın değeri de düşüyor bir yandan.

İşin kısası, Türkiye Elektrik Kurumu özel sektöre enerjili kredi açıyor. Peki bu elektrik konutlarda olduğu gibi hiç mi kesilmez? Parası hiç mi ödenmez?. Elbette ödenir. Ancak borç ay be ay birikmiştir. Öyle ya, bu borcun tümünü öderse fabrikatör büyük darbe yer. Türkiye sanayii baltalanmış olur (!) Öyleyse gelsin taksit. Yıl olmuş 1979, fabrikatörün 1976'lardan borcu var. Paranın değeri birkaç kez düşmüş. Elektrik borcunun mal karşılığı bir hiç olmuş.

Bugün TEK, çalıştırdığı emekçilere ücretlerini ödeyemez duruma düşüyor. Kamuya hizmet götüren belediyeler, ki toplam tüketimdeki payları %20'yi geçmez, elektrik borçlarını ödeyemeyince ortalığı ayağa kaldıranlar, tekeller için aynı durum hem de kat be kat söz konusu iken seslerini çıkarmıyorlar. TEK'in özel sektörden alacaklarının toplamı, ait oldukları dönemin para değeriyle yüz milyonlarla ölçülüyor. Bir de bugünkü değere dönüştürülürse, bu enerji kredileriyle onlarca köye elektrik götürülebileceği ortaya çıkıyor.

İşte size bir KİT. Yatırımlarına özel sektörün zerrece katkısı yoktur. Ama elektrik yok pahasına satılır. Uzun vadeli kredi açılır. Bu KİT'in adının, «Türkiye Elektrik Kurumu» yerine «TÜRKİYE ELEKTRİK BANKASI» olması gerekir.

TEK İstanbul Bölgesinden
Ahmet Usta

yorum

OYA BAYDAR

Gibisi fazla

İMF'in isteği üzerine Türk parasının değerinin düşürüldüğü şu günlerde, bir büyük gazetemiz manşet atmış: «Devalüasyon gibi birşey» diyor. Diyor ya, bize sorarsanız, aslında bu işin «gibi»si fazla. Yapılan, basbayağı bir devalüasyon. Üstelik de ne zamandır yapılacağı bilinen, kesinleşmiş olan bir devalüasyon. Daha da öz Türkçesi, paramızın değeri bir kez daha hem de neredeyse yarı yarıya düşürülüyor. Yani cebimizdeki yüz lira, birden bire 50 lira oluverdi. Para düşürmediniz, çaldırmadınız, harcamadınız. Ama cebinizdeki fare, paranın yarısını bir anda yedi ve siz, eliniz böğrünüzde kaldınız...

KİM bu fare? Kimdir bu cebimizdekini, elimizdekini, avucumuzdakini, durmaksızın kemiren? Hangi gizli güç, bir anda cebimize, cüzdanımıza girip, kimi zaman paramızın yarısını, kimi zaman dörtte birini, kaş göz arasında kapıp kaçıveriyor? Ne zamandır duyuyoruz «IMF devalüasyon istiyor» diye. IMF adlı koca fare neden devalüasyon istiyor? Nedir bu istediği devalüasyon?

ARTIK bilmeyen kalmadı: Türkiye ekonomisi gibi sağlıksız, bunalım içinde her yönüyle emperyalizme bağımlı, üstelik de bu bağımlılığı günden güne artan, bağımlılığın ve bunalımın üretim düşmesine, kalkınma hızının sıfıra varmasına yolaçtığı ülkelerde, paranın sürekli değer kaybetmesi, yabancı paralar karşısında değerinin sık sık düşürülmesi olağandır. Yine bu türden ülkelerde, paranın ne ölçüde değer kaybedeceğini, hemen her zaman ülkenin bağımlı olduğu emperyalist odaklar belirler. Böylece emperyalist tekellerin tröstlerin, bütünüyle emperyalizmin çıkarları, bir de bu yönden, bağımlı ülkelerin paralarının değeri üzerinde oynanarak korunur.

KİMİLERİ, devalüasyonun yararlı olduğunu iddia ederler. Tüm bağlantılardan soyutlanırsa, soyut «bilimsel» açıdan ele alınırsa böyle bir mantığın gerekçesi de vardır: Ülkenin parasının değeri yabancı paralara göre düşerse, yabancıların, (siz emperyalist ülkeler anlayın), daha ucuza geleceği için bu ülkeden daha fazla ithalat yapacakları, böylece ülkenin ihracat tıkanıklığının açılacağı döviz gireceği ileri sürülür. Yine, buna benzer oldukça teknik yorumlarla, devalüasyonun hiç de kötü birşey olmadığı benimsetilmeye çalışılır.

BAĞIMLI, güçsüz kapitalist ekonomilerde, devalüasyonun sonuçlarının «iyi» olduğu pek görülmemiştir. Ama, bu ülke ekonomilerinin çarpık yapısı gereği, öyle bir an gelir ki, devalüasyon zehirdir ama zehiri içmek gerekir. Böylece, ekonomi bir çeşit intihara sürüklenir. Ekonominin ödemeler dengesi korunmak istenirken, ülkenin toplumsal planda altüst olduğu, onarılmaz yaralar aldığı, ekonomide ise hiç bir düzelme gerçekleşmediği görülür. Türkiye yapısındaki ülkelerde, hele Türkiye'nin içinde bulunduğu şu dönemde, çok özel dönem ve koşullarda, kapitalist ekonomiler için belli bunalım ve tıkanıklıkları aşmanın bir yolu sayılan devalüasyon, hiçbir derde deva değildir. Tek getireceği şey, olsa olsa, geniş emekçi yığınların daha da yoksullaşması, ellerine geçen gelirin yarısının bir anda ellerinden uçması. Daha az beslenmeleri, daha kötü yaşamaları, satınalma gücünün büyük ölçüde düşmesi, bu yüzden talebin azalması, giderek iş alanlarının daralıp, işsizliğin artmasıdır.

ŞİMDİ ne olacak? Emekçi halk ne olacağını yaşayarak görecek. Hükümetin geleceği ne olacak sorusuna ise, kesin bir cevapla değil, bir olasılık ve hatırlatma ile yetinelim. Türkiye'de bugüne kadar, bu oranda devalüasyon yapıp da, uzun süre iktidarda kalabilen tek bir hükümet yoktur.

BULMACA

SOLDAN SAĞA:

1) Geçtiğimiz haftalarda komandoların K. Maraş benzeri bir kitle kırımı düzenlemek istedikleri ilçemiz. 2) Tersi, kendi adıyla anılan atom modelini bulmuş ünlü fizikçi — Bir organımız. 3) Vilâyet — Kapital. 4) Biyolojide tel — Anlam (eski dil) 5) MSP'lilerin cami olarak kullanılmasını istedikleri tarihi yapıt. 6) Bir soru — Saat'in kısaltılmışı — Ümit et. 7) «Son müslüman Türk devleti»nin simgesi — Bir hayvan. 8) İstanbul'un bir semti. 9) Türkiye Barolar Birliği başkanının soyadı — Bir nota. 10) İnsan türünün bellibaşlı çeşitlerinden herbiri — Yetersiz — At yavrusu.

SOLDAN SAĞA:

1) Son bağlantısızlar konferansının toplandığı yer. 2) Yeterlik, uzluk — Asker. 3) «Hayır» anlamında bir ünlem — Bir nota — Değişiklik, ayrılık. 4) Tersi, geçen yıl «Türk Toplumunda Kadın» sempozyumunu düzenleyen örgütün simgesi — Hasta taşıma gereci. 5) Elektrik mühendislerinin meslek örgütü — Fakat. 6) Onuru olmayan. 7) Sağlıklı bir yüzü nitelemekte kullanılan deyim. 8) Çok iyi — Bir emir. 9) Bilip bilmediği konularda uluorta konuşan. 10) Tersi, gökyüzünde kayan yıldız gibi görünen gökcismi — Dünyanın tek doğal uydusu.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

SOLDAN SAĞA: 1) Paris — Alan 2) Azamet — eşI 3) Sen[illegible] — nM 4) Ara — Ravir 5) Piknik 6) Ereyo[illegible] Rikkati 8) Tm - MTA 9) Amale — Red 10) Köşele — krE.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Pasaport 2) Azeri — İmal 3) Ramak — Me 4) [illegible] — nekpeS 5) Sev — IRA — IO 6) Terketmek 7) ı/T 8) Le — Vah — Ark 9) aşnİ — Oh — Er 10) nimreN — İde.

Sosyalistler 108 sandalye kazandı

Brandt, Berlinguer ve Tindemans, Avrupa Parlamentosuna seçildi

Paris (A.A.) — AET ülkelerinde Avrupa Parlamentosu için yapılan seçimlerde uluslararası üne sahip pek çok siyasi şahsiyet sandalye kazandı. Bunlar arasında, Federal Almanya'nın, Nobel ödülü sahibi eski Başbakanı Willy Brandt başta gelmektedir.

410 üyeli yeni Avrupa Parlamentosu'nda sandalya sahibi olanlar arasında, Meclis Başkanlığı için aday gösterilen Fransa Sağlık Bakanı Simone Veil, Belçika'nın eski Başbakanı Leo Tindemans, Lüksemburg Başbakanı Gaston Thorn da bulunuyor.

İtalya'da Komünist Parti Lideri Enrico Berlinguer, Hıristiyan Demokrat Parti Genel Yazmanı Benigno Zaccagnini, Mariano Rumor ve şimdiki Avrupa Parlamentosu başkanlığını yürütmekte olan Hıristiyan Demokrat Emilio Colombo da kazananlar arasındadır.

Bu arada «Eurovision»un yaptığı bir değerlendirmeye göre, Avrupa Parlamentosu'ndaki kesin sandalye dağılımı şöyledir:

Sosyalistler, 108, Hıristiyan Demokratlar 102, Muhafazakârlar 63, Komünistler 44, Liberaller 40, İlerici Demokratlar 16, çeşitli 22.

LÜKSEMBURG BAŞBAKANI THORN İSTİFA ETTİ

Avrupa Parlamentosu seçimleriyle birlikte yapılan ulusal seçimlerde partisinin uğradığı yenilgi üzerine, Lüksemburg Başbakanı Gaston Thorn hükümeti istifa etti.

Thorn istifasını Lüksemburg Grand Dükü Jean'a sundu.

bir dakika

BELÇİKA'da 1980 Moskova Olimpiyatlarını sembolize eden posta pulları şimdiden basıldı. İki tek, bir seri şeklinde basılan pulların, bu kadar erken yayınlanışının nedeni ülkede olimpiyatlara katılacak sporcuları eğitecek paranın olmayışı.

1979'da çocukların açlık ve yoksullukla pençeleştiği açıklandı.

New York (ABC) — 1979 Dünya Çocuk Yılı'nda, dünyamızda yaşayan milyonlarca bakımsız ve yoksul çocuğun sorunlarına somut çözümler getirilemediği bildirildi. BM ve UNİCEF örgütü uzmanlarının hazırladıkları raporda, siyasal rekabet ve silahlanma alanlarında muazzam miktarlarda para harcayan devletlerin, çocuk sorunlarının çözümü için gerekli mali kaynakları yaratamadıklarına dikkat çekildi.

Rapora göre, 1978 yılında yaklaşık 125 milyon bebek dünyaya geldi, 1979'un ilk altı ayında da en azından bu sayının yarısı kadar bebeğin doğduğu ve doğum oranının özellikle az gelişmiş ülkelerde yüksek olduğu hemen hemen her yeni doğan çocuğun korkunç bir yoksulluk ortamıyla karşı karşıya geldiği öne sürüldü.

— Şu fareleri öldürecek ilaç parasını nereden bulayım?

Sovyet-Fransız uzay uçuşu 1980'de gerçekleşecek

Bir Fransız kadın Sovyet uzay uçuşlarına katılıyor

- AMERİKA, BAYAN CHANTAL'I REDDETMİŞTİ
- FRANSIZ KADIN KOZMONOTU, INTERCOSMOS'A KATILAN İLK KAPİTALİST ÜLKE VATANDAŞI OLACAK

Paris, (A.A.) — Fransız Endüstri Bakanı Andre Giraud, 1980 yılı başlarında bir Fransız kadınının Sovyetler Birliğine ait bir uzay aracı ile uzaya gönderileceği bildirildi. Giraud, Fransız - Sovyet işbirliği programı çerçevesinde bir Fransız kozmonotunun uçuşa çıkacağını ve bu kozmonotun büyük bir olasılıkla kadın olacağını söyledi. Geçen nisan ayında Moskova'da biraraya gelen Valery Giscard d'Estaing ve Leonid Brejnev böyle bir uçuş için prensip anlaşması yapmışlardı.

Endüstri Bakanı isim vermemekle birlikte, Sovyet uzay aracında uçacak olan kişinin bir ABD uzay aracı ile uzaya gitmek üzere dört Avrupalı için seçim yapıldığı sırada aday gösterilmiş olan 33 yaşındaki bayan Anny Chantal Levasseur Regourg olacağını da ima etti.

Öngörülen Sovyet uçuşu gerçekleşirse, Fransız astronotu uzaya giden ilk kapitalist ülke vatandaşı olacaktır.

DC-10'lar lanetlenince Boeing'lere Sipariş arttı

Paris (A.A.) — DC-10'lara karşı kampanyanın dünya çapında yankılanmasından sonra ABD'nin Boeing uçak şirketi, 16 havayolu şirketinin 550 milyon dolar tutarındaki 37 adet Boeing uçağı almak için sipariş verdiklerini bildirdi. Boeing firması sözcüsü ayda 28 uçak yapabildiklerini, uçak alacak olan havayolu şirketleri arasında Arjantin Havayolları, İsrail El Al Havayolları, Pasific Western Havayolları, Kanada Havayolları, Tayland ve Honduras Havayolları bulunduğunu açıkladı.

1974'den bu yana ilk kez bir uçak Küba'ya kaçırıldı

Miami (A.A.) — 1974 yılından bu yana ilk kez «Delta Airlines» şirketine ait bir Amerikan yolcu uçağı bir hava korsanı tarafından Kennedy Havaalanından kalktıktan az sonra silah zoruyla Kübaya kaçırıldı.

İçindeki 206 kişiyle birlikte uçağı Havana'ya indiren korsan Küba Devlet Başkanı Kastro ile görüştükten sonra teslim oldu. Uçak, içindeki yolcular ve mürettebatla birlikte Amerika'ya döndü.

Nepal'de kamu hizmetlerinin grevi yasaklandı

Katmandu (Nepal) (ABC) Nepal hükümetinin kamu hizmetlilerinin grevini yasakladığı bildirildi. International Herald Tribune gazetesinde yer alan bir habere göre, grevlerin ülke çapında yayılmasını önlemek için alınan bu karar, yiyecek ve mali endüstri alanlarında çalışan işçilerin ortak bir grev için birleşmeleri üzerine, hayli acele olarak alınmış bulunuyor.

olaylar ve gerçekler

A. BİLGE DİCLELİ

Lütfen toplumlar görüşsün

15 HAZİRAN'da Kıbrıs'ta toplumlararası görüşmeler başlıyor. Kıbrıs halkı gibi, ülkemiz halkı da heyecanla bu buluşmanın başlamasını bekliyor. Görüşmelerin, yeni ve somut adımların atıldığı, kalıcı ve adil bir çözüme doğru yolalındığı bir platform olmasını diliyor.

BİRLEŞMİŞ Milletler Genel Sekreteri'nin temsilcisi Pohl, görüşmeler açısından umutlu olduğunu, hiçbir pürüzün bulunmadığını kaydetti. Ledra Palas'daki görüşmeleri, Kipriyanu'nun Dışişleri Bakanı Rolandis de «yılın olayı» olarak nitelendiriyor. Denktaş da yaptığı açıklamada tüm hazırlıkların yapıldığını kaydediyor.

BÜTÜN bunlar güzel, iyi, hoş. Ama toprak, anayasa, yönetim gibi sorunları adadaki İngiliz üslerinin varlığı sürüp giderken ele almanın bir anlamı var mı? Kıbrıs konusundaki çözümü, bağımsız, bağlantısız, toprak bütünlüğü olan federe bir cumhuriyet olarak tanımlayan, Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanmasını savunan ve özellikle de sorunu ele alacak bir uluslararası konferansın toplanmasını önerenler için - hayır!

MAYIS ayındaki zirvede, 10 önemli madde konusunda görüş birliğine varıldı. Ama bu anlaşma metninde gözlerimiz, İngiliz üslerine karşı tek bir kelimeyi aradı da bulamadı. Oysa Kıbrıs'ın bağımsızlığını, bağlantısızlığını adadaki yabancı askerlerin varlığı kadar, bu üsler de tehdit ediyor. Çünkü Filistin kamplarını, Ortadoğu'nun tümünü, Sovyetler Birliği'ni Akdeniz'i ve Süveyş'i gözetleyen U-2 Amerikan casus uçaklarının barındıkları havaalanları İngiliz üslerindedir.

KIBRIS halkı üsler konusunda çok duyarlı olduğunu ortaya koyuyor. Her iki toplumda alınteriyle geçinenler, gerçekten bağımsızlık yandaşı olanlar, bu üslerin Kıbrıs Cumhuriyeti için açık bir tehdit oluşturduğunu öne sürüyorlar. 15 Haziran'da başlayacak olan görüşmelere katılacak olan delegasyonlar, bu istemi, bu gerçeği mutlaka dile getirmek, dikkate almak zorundadır. Gerçekten toplumlar adına görüşmelere oturduklarını, ancak böylece kanıtlayabilirler. Yoksa toprak, anayasa, yönetim biçimi konusundaki tartışmalar, havalanan bir uçak, kullanılan bir silah ile Kıbrıs'ı hiç beklemediği bir ortamın içine sokuverir. Böyle bir ortamda ise, ne anayasa ne de toprak tartışmaları derde deva olamaz.

TOPLUMLARARASI görüşmeler başlamadan önce dikkati çeken bir diğer nokta da gerek Türk, gerekse Rum toplumu adına masaya oturmakla görevlendirilenlerin Ankara ya da Atina ziyaretleridir. Bu ziyaretler sonrasında yapılan açıklamalara bakıldığında, 15 Haziran'da Ledra Palas'da sanki aynı ülkenin iki toplumu değil de, Türkiye ile Yunanistan'ın masaya oturacakları izlenimi çıkıyor. Hele hele Karamanlis'in «Batı'ya ait» olduğunu AET üyeliğiyle kanıtlamasından sonra NATO'nun askeri kanadına yeniden dönmeye hazırlandığı, Türkiye hükümetinin de NATO Genel Sekreteri Luns'un da teşvikiyle Batı'dan «ivédi» yardım aldıkları şu günlerde, bu ziyaretler hiç de hoş karşılanmıyor.

HELE HELE Karamanlis'in Şubat ayında Kipriyanu'dan uluslararası konferansın sözkonusu edilmemesini istediği, Ecevit'in de birkaç gün önce çözüm için uluslararası bir konferansı uygun görmediğini açıkladığı dikkate alınırsa, bu ziyaretler tepki ile karşılanıyor.

BÜTÜN bunlar dikkate alındığında ise, haklı olarak şu talep ortaya çıkıyor: **Lütfen masaya toplumların temsilcileri otursun. NATO değil!**

Dünya turu

İtalya'da bir işsiz kendisini yaktı

35 YAŞINDA bir İtalyan, 18 aydan bu yana iş bulamadığı gerekçesiyle önceki gün Palermo'da kendisini yakmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Santo Runfola, önce İtalya'da daha sonra da Batı Almanya'da sürekli bir iş bulmak için karşılaştığı güçlükleri bir ses bandına kaydetmiş ve sonra üzerine benzin dökerek kendisini yakmıştır.

ABD uzaya yeni bir casus uydusu fırlattı

ABD önceki gün, Florida'daki Cap Canaveral'da bulunan hava kuvvetlerine ait bir üsden uzaya yeni bir casus uydu fırlattı. Uydu 34 bin km. yükseklikte Ekvator üzerinde yerleştirilecektir.

- Günde yaklaşık 1.2 milyon varil petrol nakleden Trans-Alaska petrol boru hattındaki bir sızıntının tamir edilmesine çalışıldığı bildirildi.
- Avrupa'da en çok içkiyi Fransızların içtiği ve iki milyon alkolikten her yıl 70 bin kişinin alkol zehirlenmesinden öldüğü belirlendi.

İran Avustralya'dan et ithal edecek

AVUSTRALYA Başbakan Yardımcısı ve Ticaret Bakanı, İran'ın Avustralya'dan yeniden et ithal etmeye karar verdiğini ve konuyla ilgili olarak iki ülke arasında 10 bin tonluk kuzu etinin teslimi için bir sözleşme imzalandığını bildirdi.

ABD şimdilik petrolde karar kıldı

ABD'nin petrolün yerini alacak yeni enerji kaynakları geliştirilmesi konularında kurulması düşünülen uluslararası bir şirkete orta ve uzun vadeli kredi olarak 10 milyar dolar sağlanması konusundaki fikrinden vazgeçtiği bildirildi.

Toplumlararası görüşmeler öncesi...

Kıbrıs halkı barış istiyor

● Mayıs zirvesi, 15 Haziran'daki görüşmeler, barışa götürecek mi?

Kıbrıs'da yayınlanan «Yeni Düzen» gazetesinin muhabirleri, halkla yaptıkları röportajlarda, Türk toplumunun barış istediğini ortaya koydular. Bu röportajları aynen yayınlıyoruz. Bu arada Rum toplumunun barış isteklerine ilişkin bize ulaşan pek çok şey arasında, aşağıdaki şiirleri koymayı uygun gördük:

GEL GİDELİM NAİME

....
Sana yazayım demiştim, fakat birden
aramıza yabancı sözcükler girdi.
Göç, tecrit, kaybolanlar.
O zamanlar ikimiz, bu sözcükleri
küçümsüyorduk.
İkimiz, yanyana, avluda elişimize eğiliyorduk
ikimiz bu kelimeleri kitre ağacının köküne
gömmüştük. Hayatımız bir elişi, bir ırmak,
bir kök, bir çiçek gibi akıp gidiyordu
...

Eli Peonidu

KARDEŞİM OSMAN

...
Kardeşim Osman, yüreğimi açarım sana
sevginin karbeyaz bir lale gibi filizlendiği
mutsuzluğumu ve acımı birleştiririm seninkiyle
uzatırım ellerimi.

Kan yolu hiç bir yere götüremez kişiyi
nefret tohumlarını zorba yabancılar ekti
ve onların ürkütücü giyotini sallanmakta
başımızın üstünde.

....
Yağmurun altında ya da kızgın güneşte
terleyerek
çalışırken tarlalarda, üzüm bağlarında
aynı ekmek somununu paylaşırdık
bu küçük iş yerinde.

Kostas Kleanthus (Türkçesi :Neşe Yaşin)

● AKTAN SADIK - (Makine Mühendisi)

«Denktaş - Kipriyanu'nun BM gözetiminde varmış oldukları on maddelik anlaşma olumludur. Anlaşmada üslere değinilmemesi bir eksikliktir. Toplumlararası görüşmelerin tekrar başlaması, adada özlenen «Barış» için ileriye atılmış bir adımdır. Toplumların iyi niyetli ve gerçekçi olarak görüşmeleri sürdürmeleri halinde, görüşmelerin daha fazla ürün vereceğine katkısı olacağı inancındayız. Barıştan yana bir anlaşmanın olması dileğimizdir.»

● ÖRKEN MEHMET - (İşçi)

«Temennimiz Kıbrıs'a köklü bir barışın gelmesidir. Üsler konusu anlaşmalara konmalı ve Kıbrıs'tan kaldırılmalıdır. Eğer anlaşmalar olumlu olursa işçi için de, memur için de daha iyi olacaktır.»

● YENER TÜZÜN - (İşçi)

«Olumlu başladıkları gibi olumlu götürsünler. En büyük dileğimiz bu. Nihai çözüm olan barışa varmalıdırlar. Aksi takdirde durumumuz günden güne daha kötü olur. Biz barışa susadık...

Kıbrıs'tan üsleri de kaldırsalar, daha iyi olur. Kıbrıs, Kıbrıslıların olmalıdır. Ne İngilizi, ne Amerika'yı isteriz. Kendi aramızda daha iyi anlaşabiliriz...»

● SOYER ARTUN - (Küçük esnaf)

«Biz barış olsun isteriz. Niçin istemiyelim. Bu on madde olumludur. Eğer bir anlaşma olursa, daha iyi bir yaşantı olacak.

Bizim yüreğimiz şimdiden yanıktır. Karşılıklı alış veriş olsun isteriz.»

● MEHMET ALİ MUSTAFA - (Seyyar satıcı)

«Barış isteriz. Biz de, Rumlar da [illegible] ları olumlu karşıladık. Onlar yürüyüş de yaptılar. Bu hayat pahalılığının önüne geçilmeli. Anlaşma olursa bunların önüne geçilir. Bankadaki Kıbrıs paralarının halka verilmesini istiyoruz.

15 Haziran'da biraraya gelinecek. İnşallah iyi birşeyler olur.»

● ALİ NEBİL - (Makinist)

«Görüşmelerin barışla sonuçlanmasını dilerim. İki bölgeli federal bir cumhuriyet kurulmalıdır. Barış bizim mesleğe de bir rahatlama getirecek. Arada çelişki olmadan Kıbrıslı Türklerle, Kıbrıslı Rumların barış ve huzur içinde yaşamasını isterim. 10 madde uygulanırsa, iyi sonuçlar alınabilir.»

DÜNYA BASININDAN SEÇMELER

YENİDÜZEN

YENİ DÜZEN
- Haftalık gazete,
- İlericilerin yayın organı,
- Kıbrıs'ın kuzeyinde yayınlanır.

15 Haziranda Kıbrıs'da toplumlararası görüşmeler başlayacak. Her iki tarafın da görüşmelerden önce Ankara ve Atina'ya gidip «taktik» aldıkları biliniyor. Dr. Bekir Azgın, konuyla ilgili yazısında görüşmecilerin Kıbrıslı olduklarını bakın şöyle anımsatıyor:

Zeytin dalı–Kıbrıs bayrağı

Dünya işleri, dinsel görüşlerden ayrılmadan önce, çok uzun bir süre, insanoğlu, başka şeyler yanısıra ağaçlara tapmıştır. Ağaçlara bir kutsallık izafe edilmiş. Bazan ağaçları sevmişler, onlara adak adamışlar, bazan onlardan korkmuşlar, onlara kurban kesmişler. Dinsel yazına ve mitoloji geleneğine bir göz atıldığı zaman, Buddha ağacı, Alkides'in kavağı, Bacchus'un asması, Afrodit'in mersini, Apollon'un defnesi ilk göze çarpan kutsal ağaçlardır.

Kıbrıslıların günlük katığı olan zeytinin anası, yamaçlarımızı ve ovalarımızı süsleyen zeytin ağacı görkemli görünüşü ile insanoğlunu yüzyıllar boyu kendisine taptırmıştır. Günümüzde bile zeytin yaprağı ile etrafı tütsülemek suretiyle kötü ruhların uzaklaştığına inanan insanların varlığı bu kutsallığın şekil değiştirmiş devamından başka birşey olmasa gerek.

Susuzluğa uzun süre dayanabilen ve ağaçlar arasında uzun ömrü ile tanınan zeytin ağacı, doğanın sırlarını çözememiş insanoğlunu yüzyıllar boyu meşgul etmiştir. Birçok dinlere kaynaklık etmiş olan bölgemizde zeytin ağacı, meyvesi ve yağı ile çeşitli dinlerin adeta birer öğesi olmuştur. Hıristiyan dininde zeytin yağı ve zeytin yaprağı kilisede önemli bir rol oynarken, oruç tutan Müslüman da orucunu hurma veya zeytin ile bozmaktadır.

Evet, zeytin dalı Barışın bir sembolüdür. Ve bu zeytin dalı yirminci yüzyılın ikinci yarısında kurulan bir Cumhuriyetin bayrağına işlenmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti bayrağını sarı bir Kıbrıs haritası ve iki adet yeşil zeytin dalı oluşturmaktadır. Kıbrıs bayrağını çizen her kimse bayrak üstündeki ada resmini niye sarı renge boyadığını anlamak oldukça güç. Sarı rengi marazi bir renk. Dert ve ayrılığı simgeler. Yoksa çizer, Kıbrıs'ın zeytin dalına kavuşmayacağını bildiği için mi adayı sarıya boyamış?

Bayrakta dalgalanan zeytin dalları barışı simgelemekle birlikte, barış bir türlü Kıbrıs'a uğramamıştır. Barışa kavuşulmamış olduğundan mı ne, Kıbrıs bayrağı pek kullanılmıyor. Kıbrıslılar nerdeyse bir Kıbrıs bayrağının varlığını bile unutacaklar.

Öyle sanıyorum ki, barışa özlem duyan kitleler herşeyden önce Kıbrıs bayrağını anımsamak zorundadırlar. O bayraktaki zeytin dallarının anlamını ve kutsallığını bilerek.

Görüşmeciler 15 Haziran'da görüşme masasına giderken, Türk ve Yunan bayrakları yanısıra her ikisi de birer Kıbrıs bayrağı götürseler yeridir, diyesi gelir insanın.

TIME

TIME
- Haftalık dergi.
- Amerikan sermaye çevrelerinin görüşlerini yansıtır.
- New York'ta yayınlanır

Petrol konusu, Amerika'da Carter'e karşı kullanılmak isteniyor. Başkanı yıpratmak isteyen çevreler, seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte, başkanın tekelci devlet kapitalizmini korumak için aldığı önlemleri seçim malzemesi yapıyorlar:

"Evet baba, bu büyük bir sorun"

Hemen herkes enerji sorunu ile ilgili bir hikayeye sahiptir. Hazine Sekreteri Michael Blumenthal, pazar gecesi California'da oturan 90 yaşındaki babasına telefon etti. Yaşlı centilmen «Gazla ilgili hiç bir şey yapamaz mısınız?» diye sordu. California'da yaşayan sekreterin kızkardeşi her hafta babasını ziyarete giderdi. Bu pazar, babasına telefon ederek yeterince benzini olmadığı için gelemeyeceğini bildirdi. Michael babasının sorusunu, «Evet, baba, bu büyük bir sorun» diyerek yanıtladı.

Jimmy Carter'ın da kabinesine anlatacak bir hikayesi vardı. New England'a gittiğini, çok karlı bir kış geçiren halkın bu yıl ısınmak için yakıt bulamamaktan korktuğunu söylediğini bildirdi. Carter yöre halkına yeterince yakıt olacağına ve rafinerilerin kış için stoklamalara başlayacaklarına dair söz verdi. Daha sonra Iowa'ya gitti. Burada da tahıl ekimi ve hasatı için mazotta kendilerine öncelik tanınmasını isteyen çiftçilerle karşılaştı. Onlara da yiyecek üretiminin tehlikeye atılmayacağına dair söz verdi. Daha sonra da California'ya gittiğini söyledi Carter. Kuyruk tek başına yeterince açıkalyıcıydı. Toplantı masasında acıklı bir kıkırdanma başladı.

Tehdit edici krizin giderek çoğalması Carter hükümetini yaralıyor. Amerikan toplumunun enerji kısıtlamalarından yaralanması olasılığı gerçeğin çok altında hesaplanmıştır.

Fakat neden? Tüm veriler ellerindeydi.

Bu soru Carter'ın çalışma arkadaşlarına sorulmuştu. Bazıları, yanıt olarak kendi hikayelerini anlattılar. Acil enerji planlamacılarından birisi, Lyndon Johnson'ın bürosunda California'da kuyrukların oluştuğuna dair bir not gördüğünde ne yapacağını anlattı. Johnson, petrol şirketlerinin yönetim kurullarına telefon ederek 24 saat içinde tahmini üretimi kendisine bildirmelerini isteyecekti. Şirketlerin ellerini çabuklaştırmalarını sağlayacak ve kârları üzerinden verdikleri vergileri yeniden kontrol edecekti. Sonra Kongre liderlerinden bir grup oluşturacak ve önlemler programının hazırlanmasında bu gruba yardımcı olacaktı. Aynı zamanda, bakanları, benzin istasyonları yöneticilerini biraraya getirecek ve gönüllü olarak kısıntı programını hazırlamalarını isteyecekti. Johnson sorunu ele alacak ve yol gösterecekti. Bu tip eylemler, daha büyük karışıklıkları önleyecekti. Fakat, bu tip bir yönetim, hâlâ başkalarının yönlendirdiği yoldan yürümeye çalışan Carter için yabancıdır.

Washington'da ve dışında, enerji sıkıntısının daha dramatik bir şekle sokulamayacağı görüşünde olan bir çok kişi vardır. Enerji, ulusal ayrıcalıkların en üstünde yer almalıdır. Başka hiç bir sorun, topluluğumuzu bu kadar çok yıpratamaz.

Bu ilkbaharın enerji sorunları, birçokları gibi, Carter tarafından da ölçülmüştür. Carter, kendisinin ve ülkesinin geleceğini belirleyecek olan bu yarışı kazanabilir.

l'Humanité

l'HUMANITE
- Günlük gazete.
- Fransız Komünist Partisi'nin resmi yayın organı
- Paris'te yayınlanır

Petrol konusundaki tartışmalar, çeşitli suçlamalar sürüp giderken, SHELL şirketinin bir rapor yayınladığı ve OPEC üyelerinin satınalma gücünün düştüğünü açıkladığı bildiriliyor. Bu rap... ilgili Fransız basınında çıkan bir haberi aktarıyoruz:

Shell raporu ve OPEC

Shell şirketinin OPEC ülkeleri üzerine hazırladığı bir rapora göre, petrol üreticisi ülkelerin geçtiğimiz yıl, satın alma gücü % 7.5'luk bir azalma gösterdi. Mayıs ayı ortalarında toplanan OPEC komisyonunda da, birlik ülkelerinin içinde bulundukları durumun tartışıldığı ve 26 Haziran'da Cenevre'de toplanacak bakanlar toplantısının gündem hazırlıkları yapıldığı öğrenildi. Yetkililerin verdikleri bilgilere göre, Cenevre'de tartışılması beklenen konuların başında, kapitalist ülkelerin içinde bulundukları enflasyon bunalımının OPEC üzerindeki ters etkileriyle, yeni petrol fiyatlarının saptanmasının geleceği sanılıyor.

Öte yandan, birliğin en önemli sorunu ... satınalma gücünün giderek az... olduğu belirtiliyor.

Shell firmasının, söz konusu ülkeler üzerine hazırladığı rapora göre, OPEC ülkelerinin satın alma güçlerinde yüzde 7.5'luk azalmanın nedeni olarak, çok uluslu şirketlerin Batının kapitalist ekonomilerine karşı tezgahladıkları enflasyon oyunları gösteriliyor.

Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan Venezuella Enerji ve Madenler Bakanı da, Amerikan Dolarının sık sık değer kaybetmesi yüzünden beş yıl içinde üç milyar dolarlık bir zarara girdiğini söyledi.

OPEC yetkililerinin, sonuç olarak vardıkları izlenim ise şöyle: Dünyanın son yıllardaki ekonomik çıkmazından fayda sağlayan tek unsur, çok uluslu şirketlerdir. OPEC ülkeleri ise, Amerikan Dolarını esas almaya devam ederlerse, her geçen gün daha fazla zarara uğrayacaklardır.

İşçi ve emekçilerin gelirlerinde büyük gerileme var

Sermaye çevrelerinin, ücretlerin arttığından şikayet ettikleri 1978 yılında, işçi ücretlerinde, maaşlarda ve tarım kesiminin gelirlerinde büyük düşmeler olduğu, resmi istatistiklerden hareketle yapılan hesaplar sonucu ortaya çıktı.

Bilindiği gibi, büyük sermaye çevreleri, 1978 yılının sermaye açısından bunalımlı bir yıl olduğu iddiasıyla, çeşitli defalar şikâyetlerini dile getirmişler ve ücretlerin dondurulmasını, tarım kesimine daha az pay ayrılmasını istemişlerdi. Devlet İstatistik Enstitüsü, SSK ve Ticaret odaları fiyat endekslerinden hareketle yapılan hesaplar, Türkiye'de sermaye dışı kesimlerin 1978 yılındaki gelirlerinin bir yıl öncesine oranla önemli düşme gösterdiğini ortaya koyuyor. 9 yıl öncesiyle bile karşılaştırıldığında, bu kesimlerin gelirlerinde gerileme var.

1977 sonuna göre, 1978 sonunda en büyük ücret gerilemesi işçi ücretlerinde gözlenirken, tüm görünürdeki zamlara karşın, maaşlarda ve tarım kesiminde de önemli bir gerileme ortaya çıkıyor.

1978 YILINDA GERÇEK ÜCRETLERİN GELİŞMESİ

Aylar	Fiyat artışı %	Ücret artışı %	Gerçek ücret artışı %
Aralık 1977	—	—	—
Ocak 1978	4.0	9.1	5.1
Şubat 1978	5.3	— 4.4	— 9.7
Mart 1978	1.9	4.7	2.8
Nisan	3.0	3.0	0.0
Mayıs	5.2	— 2.4	— 7.4
Haziran	4.1	1.7	— 2.4
Temmuz	3.8	4.7	0.9
Ağustos	2.6	5.1	2.5
Eylül	4.5	3.3	— 1.2
Ekim	4.8	— 1.5	— 6.3
Kasım	3.2	— 0.3	— 3.5
Aralık	1.7	0.8	— 0.9

NOT: Her ay bir önceki aya göre hesaplanan bu artış ve eksilişlerin, 12 ay ortalaması yüzde — 19'dur.

- Gerçek ücretlerdeki yüzde 19 oranındaki düşme, 1960'dan buyana en yüksek düşme oranı. Bundan önce gerçek ücretlerde 12 Mart döneminde 1971 ve 1972 yıllarında yüzde 4.1 ve yüzde 1.5 oranlarında düşme gözlenmişti. Ücretlerde geçen yıl gözlenen düşme, yakın dönemde ilk kez gerçekleşiyor.
- 1970 yılında 100 lira aldığı varsayılan bir memurun gerçek geliri, 1977 yılında 67 liraya, 1978 yılında da 66 liraya düştü.
- Türkiye'de sermaye dışı kesimlerin 1978 yılındaki gelirleri, bir yıl öncesine oranla önemli düşme gösteriyor.
- 1978 yılında işçilerin yaşama koşullarında da gerileme oldu. Bir yıl öncesine oranla beşte bir civarında daha az tüketmek, daha az yemek, daha az ısınmak, daha kötü koşullarda barınmak, kültürel ihtiyaçlarını bu oranda eksiltmek zorunda kaldılar.
- 1978 yılında ekonomik düzeylerinde gerileme olan kesimler işçilerden ve memurlardan ibaret değil. Tarım gelirlerinde de ciddi bir azalma var.

İŞÇİ ÜCRETLERİNDEKİ GERİLEME 1978 YILINDA YÜZDE 19'U BULDU

1978 yılında işçi ücretleri parasal olarak artmış görünmekle birlikte, aynı yıl fiyat artışlarının işçi ücretlerindeki artışı çok aşmasıyla, gerçek ücretler yüzde 19 oranında geriledi. Daha farklı söylenecek olursa, 1978 yılında işçilerin yaşama koşullarında gerileme oldu. Bir yıl öncesine oranla beşte bir civarında daha az tüketmek, daha az yemek, daha az ısınmak, daha kötü koşullarda barınmak, kültürel ihtiyaçlarını bu oranda eksiltmek zorunda kaldılar.

Aralık 1977-Aralık 1978 döneminde, resmi istatistiklere göre, örneğin İstanbul'da fiyatlarda yüzde 54'lük bir artış meydana geldi. Bu artışın gerçekte çok daha fazla olduğu, işçi kesiminin bütçesinin en büyük bölümünü ayırdığı gıda tüketimindeki fiyat artışlarının yüzde 75'i aştığı biliniyor. Bu bakımdan, 1978 yılında işçi kesiminin yaşama düzeyi, 1978'de yüzde 20'nin de çok üstünde gerilemiş durumda. Öteyandan, 1978 sonu ile 1979 Haziran'ı arasındaki fiyat artışlarının hızı geçen yılı da aştığından 1979 Haziranında ücretlerindeki gerileme daha büyük boyutlara ulaştı.

Gerçek ücretlerdeki yüzde 19 oranındaki düşmenin, 1960'dan bu yana alındığında en yüksek düşme oranı olduğu bildiriliyor. Bundan önce gerçek ücretlerde 12 Mart döneminde 1971 ve 1972 yıllarında yüzde 4.1 ve yüzde 1.5 oranlarında düşme gözlenmişti. Ücretlerde yüzde 19 oranında bir düşme, yakın dönemde ilk kez gözleniyor.

TARIM GELİRLERİNDE DE DÜŞME VAR

Türkiye'de personel yasası ve bu yasanın ilgili göstergeleri gereği 1978'de maaşlara çeşitli zamlar yapılmış olmakla birlikte, fiyat artışları, maaşlardaki bu zamları da silip süpürdü ve gelirleri yani memur kesiminin ekonomik düzeyinde 1978 yılında, bir yıl öncesine oranla yüzde 3.5'luk civarında bir eksilme görüldü.

Devlet İstatistik Enstitüsü yayınlarına göre, örnek olarak 1970 yılında, 100 lira aldığı farzedilen bir memurun geliri, 1977 yılında 67 liraya, 1978 yılında 66 liraya düştü.

Memur maaşlarının 1970'den 1978'e şöyle bir gelişme izlediği gözleniyor:

1970 yılı 100 kabul edilirse, memur maaşları,

1971 yılında 78.9'a
1972 yılında 65.2'e
1973 yılında 51.4'e
1974 yılında 52.2'e
1975 yılında 52.0'e
1976 yılında 39.6'a
1977 yılında 67.8'e
1978 yılında 65.7'e

düştü.

Bir başka deyişle, 1970 yılında gelirleriyle 100 liralık alış veriş yapabilen bir memur, 1978 sonunda fiyatlar aynı kalmış olsaydı, ancak 65 buçuk liralık bir alışveriş yapabilecekti.

MAAŞLAR DA GERİLEDİ

Resmi verilere göre, 1978 yılında ekonomik düzeylerinde gerileme olan kesimler işçilerden ve memurlardan ibaret değil. Tarım gelirlerinde de 1978 yılında ciddi bir azalma oldu.

Yine 1970 yılı 100 kabul edilecek olursa 1976 yılında 117'ye kadar çıktığı gözlenen tarım gelirleri, 1977 yılında 117'den 97.2'ye, 1978'de 74.2'ye düştü. Tarım gelirleri bütünlüğü içinde, büyük toprak sahipleri de yer aldığından, aslında küçük ve orta tarım üreticisinin gelir düzeyindeki gerilemenin bundan da fazla olduğu hesaplanıyor.

Gerçek ücret nedir? Mutlak ücret nedir?

Ücret dendi mi, iki ayrı ücret kavramı düşünülür: Mutlak Ücret ve Gerçek Ücret. Çoğunlukla günlük hayatta bu iki kavram birbirine karıştırılır ve «ücretler arttı» dendiğinde, mutlak ücretlerden söz edilir.

Gerçekten de, bazı çok özel baskı dönemleri, faşist rejimler veya kapitalizmin bunalım dönemleri dışında mutlak ücretlerin gerilediği, azaldığı pek görülmez. Mutlak ücret, o dönem için, paranın değeri ne olursa olsun, işçinin eline geçen ücrettir.

Örneğin 1977 yılında bir tekstil işçisi 150 lira gündelik alıyor veya ücretine günde 30 lira zam yapıldı, şimdi ücreti 180 lira oldu dendiğinde, burada mutlak ücret sözkonusudur. Mutlak ücretin ekonomi biliminde kullanılan adı «nominal ücret»tir.

Mutlak ücret aldatıcı bir kavramdır. Ücret artışları ve sermaye çevrelerinin ücret artışlarından şikayetleri hep mutlak ücretlerdeki artışa dayanır. Ama fiyat artışları mutlak ücretlerdeki artışı, hele Türkiye ekonomisi gibi sağlıksız ekonomilerde hemen silip süpürür, ve ücret artışları bir masaldan ibaret kalır.

Bu yüzden ücret artışları fiyat artışları düşüldükten sonra, ücretin satınalma gücüne göre hesaplanır. İşte ücretin adını değil satınalma gücünü belirleyen miktar veya rakkam GERÇEK ÜCRET bu miktarın artışı Gerçek Ücret Artışıdır. Küçük bir örnekle anlatılacak olursa, örneğin 1978 yılında 100 lira olan işçi ücretleri, 1979 yılında 125 liraya yükselmişse, 125 lira, işçinin 1979 yılındaki mutlak ücretidir. Ve ilk bakışta işçi ücretleri bir yıl içinde yüzde 25 artmıştır. Ancak mutlak ücretlerde işçinin eline para olarak geçen ücret fiyat artışlarıyla karşılaştırılmalıdır.

1978 yılında 100 lira olan işçi ücretleri 1979 yılında 125 liraya yükselmiş ama aynı dönemde fiyatlarda da yüzde 25'lik bir artış görülmüşse, gerçek ücretlerde hiç artış olmamış demektir.

Patronların altın yılı: 1978

Hazırlayan:
● OSMAN İKİZ

— 2 —

Bazı sanayiciler 1978'de kârlılık oranının artmasını enflasyona bağlıyorlar. Böylece kârlardaki artışı gizlemek istiyorlar. Oysa bu arada «ücretler artıyor» diye feryat ederken enflasyonu, fiyat artışlarını hiç hesaba katmıyorlar. Diyorlar ki, «Enflasyon oranı artınca, kârlar da oran olarak artmış görülür. Oysa gerçek kârlar artmamıştır.» Oysa eldeki resmi rakamlara göre, özel sektörün kâr artış oranının, enflasyon oranından fazla olduğu ortada. Enflasyon oranının yüksek olmasını kârlarının artışını saklamak için ileri sürmeye çalışan büyük sermaye, bir yandan da enflasyonun asıl nedeninin kendisi olduğunu gözden kaçırmak istiyor. Büyük sanayiciler hammadde bulamama nedeniyle, düşük kapasite ile çalıştıklarını ileri sürerek, hükümetin fiyat denetiminden 1978 boyunca sık sık şikayetçi olmuşlardı. Ama, öte yandan döviz ve buna bağlı olarak hammadde yokluğu sorununu «özel girişimleriyle» başarılı ve hünerli (!) bir şekilde aşan tekelci kesim, şikayetçi olduğu bu dönemde ...leşmede de ileri adımlar atma... geri kalmadı. Tüketime itilen ...unda, suni istem dengesini elinde tutarak, fiyatları da kendi istediği biçimde ayarladı. Yani, bir bakıma bildiğini okudu.

Gerçekte, Türkiye sanayiinin, 1978'de dışalıma dayalı hammadde bulmakta güçlük çektiği doğrudur. Ancak işin doğruluk payı sadece resmi yasal kanallarla yapılan dışalımlar için geçerlidir. «Kaçakçılık» hiç hesaba katılmamaktadır bu arada? Sanayi hammaddesiz kalmış değildir. Tüm bu dönem boyunca, sanayi üretimi, resmi kanallardan yapılan dışalımlar ve tarnsferlerle sürdürülme durumunda kalsaydı, döviz durumu ortada olduğuna göre, yüzde 50 oranında bir üretim kapasitesine ulaşmak bile hayal olurdu. Ancak «hür teşebbüsün başarılı işadamları özel girişimleriyle» bu sorunun da üstesinden gelmesini bildiler. Bu sorun, resmi olmayan yolların (kaçakçılığın) çalışmasıyla çözümlendi. Resmi olmayan yollarla sağlanan hammadde için döviz «altın yumurtlayan tavuk» olan Almanya'da çalışan işçilerden sağlandı. Bu yolla sağlanan hammadde girdilerinin, resmi yolla girenlerden fazla olduğu bile söylenmektedir.

Bir ikinci yol ise mal mukabili ithalat, ya da kredili ithalat yoludur. Bu yolla yapılan dışalımda, satıcı, döviz olarak ödenecek olan malın tutarının ileri bir tarihte ödenmesini kabul etmektedir. Oysa, 1978 yılında bu yolla yapılan 2 milyon dolarlık dışalımın bedelinin daha önce yerinde ödendiği biliniyor. Merkez Bankası'nın iki yıldır acil gereksinimler dışında döviz transferi yapmadığı bir ülkeye, hangi Batılı kapitalist mal gönderir. Herkes biliyor ki yerinde peşin olarak ödenen dövizler Avrupa'da çalışan işçilerden resmi kur'un çok üzerinde fiyatlarla toplanıyor. Bu da, dövizin karaborsada çok daha pahalıya satılma koşullarını doğuruyor.

Bütün bunlar, sadece üretim için gerekli hammaddenin sağlanması ...nda dönen ve herkesin de bildiği, ... ta göz yumduğu dolaplar. Bunun yanında, pek öyle kolay kolay bilinmeyen çok yolu var ithalat yapmanın.

Bu olup bitenlerin bedeli ise bütünüyle tüketici yığınlara yükleniyor. Fiyatlar arttıkça artıyor. Ama öyle bir oranda artıyor ki, enflasyon da olsa devalüasyon da olsa, büyük patronların kâr oranına hiç bir zarar gelmiyor. Aksine bu kârlar, bilinen bilinmeyen kapkaççı yollarla büyüdükçe büyüyor. Hem de en çok yakınılan bir dönemde.

DİYET

Bülent Ecevit Başbakan olduktan bir süre sonra, işçilere yönelik olarak, «kimseye ödenecek diyetimiz yok» dedi. Ancak, öte yandan, sanayicilere karşı uygulanan politika, onlara ödenen bir diyet yerine geçti. Çünkü, özel sektörden gelen zam talepleri geri çevrilmedi. Vergi yasa tasarısı, sanayicilerin baskısıyla Meclisten geri alındı. Vehbi Koç, «Benim en kârlı şirketim, Arçelik'tir» demesine karşın, 1979 başında Arçelik ürünlerine tekrar yüzde 35 oranında zam verildi. Bu yetmiyormuş gibi Nisan ayında bir zam daha verildi.

Onlar 1978'de «yanmadı» milleti yaktılar

Özel sektör, 1978'de «az üretim, çok kâr» ilkesini benimsedi ve de amacına ulaştı. Birçokları arasından tek bir tipik örnekle yetinelim. Sözü uzatmayalım: Elektrolitik bakır üreten Sarkuysan, 150 milyar lira sermayeli bir kuruluş. 1978'de üretim kapasitesini yılda 38 bin tona çıkardı. Oysa aynı yıl içinde 6 bin tonluk üretim yaptı (1977'de 7 bin ton). Buna karşılık 165 milyon lira kâr sağladı. Bir önceki yıla göre kâr artış oranı ise yüzde 23.1.

İşte büyük sanayicilerin «yandık», «kül olduk» feryatları ardındaki gerçek.

Aslında son yıllarda, hele hele büyük patronların en çok yakındıkları 1978 ve 1979 yıllarında gerçekten bir yanan var: Türkiye'nin emekçi halkı...

Kısaca büyük sermaye, tekelciler, kodaman sanayiciler 1978'de yanmadılar, yaktılar...

(*) Rakamlar; adı geçen şirketlerin 1978 Yılı Çalışma Raporlarından, İstanbul Sanayi Odası Dergilerinden ve Holding bültenlerinden alınmıştır.

BİR İŞÇİNİN PATRONA KAZANDIRDIĞI KÂR

Şirketin Adı	Kâr (1978) milyon TL.	İşçi Sayısı	Bir işçinin ürettiği kâr (Bin TL)
Çelik Halat	147.0	379	387.8
İzocam	39.1	198	197.4
Kordsa	145.1	358	405.3
Koruma Tarım	105.5	705	149.6
Rabak	121.0	1047	115.6
Sunta	104.4	553	188.8
Kartonsan	148.2	292	507.5
Sarkuysan	165.0	314	525.5
Ege Biracılık	87.6	399	219.5
Hektaş	64.3	145	443.5
Nasaş	186.1	758	245.4
Sifaş	127.5	1602	79.6
Gübre Fabrikaları	63.6	91	698.1
Olmuk	59.8	492	121.5
Pimaş	48.1	388	123.9
Polylen	43.7	120	364.2
Anadolu Çimento	68.4	396	172.7
T. Demir Döküm	132.7	2394	55.4

(*) Tabloda bir işçinin patrona kazandırdığı kâr net olarak verildi. İşçi ücretleri ve diğer giderlerin çıkmasından sonra bulunan bu rakamlar, işçilerin yıllık ücret tutarlarından daha fazla.

ŞİRKETLERİN SERMAYE, CİRO KÂR VE KÂR ORANLARI (Ciro/Sermaye)

Şirketin Adı	Sermayesi (Milyon TL)	Ciro (Milyon TL)	Kâr (Milyon TL)	Kâr oranı (kâr/% ciro)
Çelik Halat	64.0	486.7	147.0	30.2
İzocam	33.8	185.9	39.1	21.0
Kordsa	375.0	356.1	145.1	40.7
Koruma Tarım	105.0	809.5	105.5	13.0
Makina Takım	25.0	443.7	32.1	7.2
Rabak	280.0	1.545.8	121.0	7.8
Sunta	80.0	572.6	104.4	18.2
Kartonsan	140.0	666.9	148.2	22.2
KAV	30.0	113.9	65.3	57.3
Sarkuysan	150.0	700.0	165.0	23.6
Ege Biracılık	100.0	365.3	87.5	24.0
Hektaş	100.0	448.7	64.3	14.3
Metaş	180.0	1.164.9	328.0	28.1
Nasaş	195.0	1.334.6	186.1	13.9
Sifaş	104.0	1.193.1	127.5	10.7
Gübre Fab.	250.0	1.123.2	63.6	5.6
Olmuk	150.0	571.5	59.8	10.4
Pimaş	100.0	548.9	48.1	8.7
Polylen	115.0	563.7	43.7	7.7
Aroma	45.0	151.6	14.7	9.7
Anadolu Çimen.	75.0	733.0	68.4	9.2
T. Demir Döx.	153.0	1.749.0	132.7	7.6
				17.7 ortalama %

BAZI BÜYÜK HOLDİNGLERİN DURUMU

Adı	Sermayesi (Milyon TL.)	Kâr Milyon TL.(1977)	Kâr milyon TL. (1978)	Kâr artış%
Koç Holding	300.0	412.6	566.9	37.4
Transtürk	300.0	45.9	85.5	86.2
T. Şişe Cam	200.0	178.8	147.9	38.6
Koç Yatırım	400.0	125.3	150.8	20.3
DEVA	200.0	34.0	93.3	74.4
Eczacıbaşı	180.0	32.9	48.9	48.6
Alarko	130.0	17.5	46.8	167.4
				67.5 ortalama %

(*) Holdinglerin kâr artış oranı da, şirketlerin artış oranlarıyla eş değerde. Bu da sermaye çevresinin fiyat artışlarının bilinçli bir şekilde ayarlandığını kanıtlıyor.

tırmık
AYDIN ENGİN

Tek ölçüt var!

İspartalı bir okurumuzun mektubunu cevaplandırıyorduk. Dün bitirememiş bugüne aktarmıştık. Bugün bitirelim.

Maoculuk, (ve ondan daha az etkili olmak üzere; Titoculuk, Enver Hocacılık, Fokoculuk, Troçkicilik ve hatta Türkiye'de Aybarcılık) sosyalizmin bilimini yeterince benimseyememiş kişilerdeki doğal kafa bulanıklığı yüzünden «sosyalist» bir akım imişçesine kavranıyor. Maoculuk ve yukarıda parantez içinde sıraladığımız benzerleri de bu kafa kargaşasını daha da artırmak amacıyla çalakalem, çalasöz gidiyorlar. Dillerinden «marksizm - leninizm», «proletarya enternasyonalizmi» gibi terimleri düşürmüyor, karşı devrimci yüzlerini bilimsel sosyalizmin halklar arasında elde ettiği büyük itibarın ardına gizlemeye gayret ediyorlar.

Şimdi biri kalksa -ki böylelerine rastlamışlığımız var- ve şöyle dese:

— Eee, senin de şimdi yaptığın aynı şey değil mi? Sen de marksizm - leninizm, dedin, sen de proletarya enternasyonalizminden söz ettin ...Ne malum senin haklı olduğun?

Elin ağzı torba değil ki büzesin. Hele hele tartışılan konunun «dedim, dedi»ye tahammülü yoksa.

O zaman bize ölçüt gerek.

Pratiğin (yani; hayatın) şaşmaz terazisinde sınanıp denenmemiş hiç bir bilgi, hiç bir teori geçerli değildir. Dünyayı, toplumsal olayları açıklamak iddiası ile ortaya atılan hiç bir ideoloji, dünyayı doğru olarak açıklayabildiğini kanıtlamadıkça «bilimsel»lik kazanamaz.

İşte ölçüt. İşte şaşmayan tek ölçüt: Hayat!... (Bilimdeki deyimle söylersek: pratik).

Bilimsel sosyalizmin bir ilkesi var: «Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz,» diye...

Bu özdeyişin tersi de doğrudur: Devrimci bir pratikte kanıtlanmayan hiç bir teori devrimci olmaz.

Şimdi, İspartalı okurumuzun mektubunda sıralayageldiği sosyalizm postuna bürünmüş «sapmalar»a bir göz atalım.

Titoculuk, Enver Hocacılık, Troçkicilik, Gueveracılık, Maoculuk...

Bunların her biri birer «ideoloji»dir. Yani Dünya'yı ve toplumsal olayları açıklamak iddiasındadırlar. Birer Dünya görüşüdürler.

Ama can alıcı soru bu değil. Soru şu:

—Bunlar kimin, kimlerin, hangi sınıfların ideolojileridir?

Geliniz cevabı biz vermeyelim, Hayatın (pratiğin) acımasız gerçeği versin.

Her biri üzerinde uzun uzun durmaya gerek yok. Hepsinin ağababasını, çağdaş gericiliğin belli başlı ideolojisi: maoculuk»u alalım ele.

Bu ideolojinin yol gösterdiği Çin 1949'dan (devrimden) bu yana nereden nereye geldi?

Kısacık bir bilanço sunacağız. Hiç bir yorum eklemesini gerektirmeyecek kadar net ve kısa bir bilanço:

Çin, bugün Pinochet faşizminin inim inim inlettiği Şili'nin en baş destekçisidir. Şili ordusunun silah ihtiyacının önemli bir bölümünü sağlamakta, yeryüzünde Pinochet rejimi ile «sıcak» ilişki ve omuz daşlık kuran birkaç ülkeden biri olma utancını taşımaktadır.

Çin, bugün, emperyalizmin Ortadoğu'daki kanlı ve zorba jandarması olduğunu artık beşikteki bebelerin bile öğrendiği İsrail ile en sıkı fıkı ticari, siyasi ve askeri ilişkiler içindedir. Şah'ın devrilmesinden sonra SAVAK merkezinde elegeçen belgeler, Çin İstihbarat Örgütü ile SAVAK (İran) ve MOSSAD (İsrail) arasında somut işbirliğini kanıtladı.

Bir yandan Humeyni'ye bağlı dinci halk yığınları, bir yanda İran Komünist Partisi'nin (TUDEH) örgütlediği işçi kitleleri Şah'ın diktatörlüğüne karşı ölüm kalım savaşı verirken Mao'nun hedefi Hua Kuo Feng İran'ı ziyaret etti. Kanlı Şah Pehlevi ile boy boy fotoğraflar çektirdi; Şah ile kolkola, sarmaş dolaş oldu. İran'ın emekçi halkı ve proletaryası bu ihaneti gözleriyle gördü.

Bugün Çin, Türkiye'de tüm yurtseverleri ayağa kaldıran U-2 casus uçaklarının Sovyetler Birliği'ni gözetlemesi için ABD emperyalizminin isteklerine kucak açtı. U-2'lerin Çin topraklarında uçarak Sovyetler Birliğini gözetlemesi için resmi çağrıda bulundu.

Bugün Çin, emperyalizmin saldırı örgütü NATO'ya katılmak için Washington'da kapalı kapılar ardında görüşmeler sürdürüyor.

Bu mudur «sosyalizm»?

Ve yeter mi bunca kanıt?

«Yetmez» diyen varsa ona sözümüz yok. Bundan sonrası kendi bileceği iştir. Herkes çocuklarına onur bırakmaz, kimileri de -yani «yetmez» diyenler de- çocuklarına utanç bırakırlar. Sosyalizm kavgasında sınıfta kalmanın utancını...

ACILI YILLAR
Eduard Claudius

Alevler içindeki Avrupa'da bir Alman Komünistinin anıları

Sürgün dalgası içinde ilerliyorduk, ama dayanışmamız için yeterli miydi bu?..

— 10 —

Bu şekilde kendi ceplerine dolan karne sayısının haddi hesabı yoktu. Yolculuk yapmak için özel bir izin gerekliydi ama bizim için bunu elde etmek güç değildi. Gerhard günlük yaşamla ilgili, bizde bir başka gezegenden gelmişiz etkisi bırakan, buna benzer bir sürü garip şeyler anlattı durdu.

Sabah gezintisine çıkmışız gibi sessizlik içinde ormanda yürüyorduk. Ara sıra durakhyor, konuşmayı sürdürerek bir sigara içiyorduk; söylediklerimiz önemsiz sözcüklerdi. Fakat her sözcüğün, her gülüşün, bizim için ayrı bir anısı vardı.

Fransız bizi sık sık kayın ağacının arkasında beklemekteydi. O, İsviçre sınırı yönünde, bizse İtalya'ya doğru birbirimizden ayrılalı daha birkaç ay olduğu halde birbirimizi yıllardır görmemişcesine kucaklaştık. Giysileri herzamanki gibi gelişigüzeldi. Çok iyi tanıdığımız o gülüşü; hastalığa, mahpusluğa ve kamplara rağmen hiçbir zaman silinmemiş ...lan alay dolu o gülüş, yüzünü kaplamaktaydı. Bir toplama kampında yıllarını geçirdikten sonra Almanya'yı terketmek zorunda kalmıştı. Bir zaman Alman-Çek sınırında çalışmış, arkasından İspanya'ya geçmiş ve iç savaşta uluslararası birliklere katılmıştı. İspanya cumhuriyeti'nin düşüşünden sonra, kısa bir süre Cenevre'de yaşamış -mükemmel Fransızca konuşurdu-, ama savaşın başlamasıyla birlikte ...ndisini suçlayarak hapse atmışlar ve kampa kapatmışlardı. Birlikte ne mutlu dakikalar geçirmiştik! Dostça teşviklerini bugün bile hatırlarım: «Yaz! Bunun da söylenmesi gerek! Döndüğümüzde bunlardan konuşmamız gerekecek!» Yazdıklarıma olan inancı-dostların hepsi bu inancı paylaşmıyordu- çok kez karanlık ve umutsuz düşünceleri belleğimden uzaklaştırmıştır. Yolda veya bir baraj inşaatında geçen ağır bir iş gününden sonra olsun, güneşte veya yağmur altında geçen güç saatlerden sonra olsun, beni beklerdi. Odayı dolduranlarda biraz ses seda kesilir kesilmez, üzerinde yazdığım masanın yanına oturur ve oraya yaklaşmaya niyetlenenleri hemen sepetlerdi. Bir fincan kahve, bir bardak şarap, bir sigara, cesaretlendirici bir söz birkaç sayfa karalamama yetiyordu. Hapishanelerde ve kamplarda geçen zaman onu ideal bir okuyucu haline getirmişti: Edebiyatı seviyor, bir dizenin okunmasından heyecan duyuyor, bir romanın, bir öykünün veya bir anı yazısının kurgusundan gayet iyi anlıyor, söz söylemedeki belirginliği özellikle takdir ediliyordu.

Sınırdan geçişimizi kolaylaştıracak olan oydu demek. Fransız sınır postasından bize giriş izni çıkartmaya uğraşmış ve Singen'e kadar yürümekten kurtarmak için, sınırdan uzak olmayan bir yerde bize bir kamyon sağlamıştı. Kamyon hareket ettiğinde şarkılar söylüyorduk; yurda galipler olarak dönmüyorsak da, biz kendimizin öyle olduğu izlenimine sahiptik. Rüzgâr gözümüzden yaş getiriyordu. Hayatta kalmayı başarmış olmak da başlı başına bir zafer değil midir? diye düşündüm. Ölüme mahkûmduk ve kurtuluşumuzu yalnız ve yalnız kendi irademize; engelleri aşmamıza, yolumuzun üstüne çıkan tehlikeleri atlatmamıza olanak veren irademize borçluyduk. Daha olgunlaşmamış, kararsız, gencecik bir delikanlı olarak, ne idüğü belirsiz bir özgürlüğün peşinde, İsviçre'ye geçmek için memleketi terkedişim yeniden gözümde canlandı. Tutuklanmaktan kurtulmak için, ta Ruhr'dan Güney Almanya'ya kadar, yolda akrabalara uğrayıp, gecelerimi ambarlarda yahut yol kıyısındaki hendeklerde geçirerek bisikletle kaçmıştım. O sıralar İsviçre'yi bir özgürlük ülkesi gibi görüyordum. Hayat bana bundan daha iyi bir yer gösterdi: Katı, sert, çok kez acımasız bir yer. Şu ormandan geçerek gerçekleştirdiğim o kaçış yaşamımda, yeni bir dönemin kapılarını açtı.

Harap kentlerden, yıkılmış evlerden ve işelerden daha perişan yüzler... Yollar üzerinde uzun mülteci sıraları... İnsanların tıkım saçak asıldıkları trenlerin kalktığı tıklım tıklım garlar... Acaba bu trenler gidecekleri yere varacaklar mı? Biz de basamaklara, saçaklara, tutunacak veya dayanacak birşey bulabildiğimiz her yere sarılıyor ve bu sürgün dalgası içinde ilerliyorduk. Ama dayanışmamız için yeterli miydi bu? Bizi onlara bağlayan büyük bir şey yoktu; aynı görüntünün ortak tanıkları idik sadece, ama kaderlerimizin benzer olacağı anlaşılıyordu.

Neydi bu kader peki?

Bu yolculuğun karmakarışıklığı içinde, bütün bu yıkıntıların, bu perişan çehrelerin görüntüsü aklıma çocukluğumun bir düşünü getirdi: Babamın asıl memleketi olan Westerwald tepeleriyle çevrili bir tarlada bir adam dikilmiş duruyordu. Şapkası yoktu. Saçları rüzgarda dalgalanıyor, yere doğru eğildikçe gömleğini rüzgâr şişiriyordu. Bir ara toprağı avuçlarına doldurdu, parmakları arasından süzdü, ağzına götürdü, bir köylü hareketiyle dişleri arasından içeri tıktı. Bir an sonra tükürdü ve tarlanın içinden geçip bir yola doğru ilerlemeye koyuldu. Oraya varınca, yerdeki ceketini aldı, omuzundan geriye doğru attı. Bir fındık ağacından kendine bir değnek budadı ve sırtını köye dönerek yokuşu tırmandı: Doruktan bakınca Lahntal nehrini görmek olanaklıydı. O, sanki bir daha hiç dönmeyecekmiş gibi yürüyüp gidiyordu.

Geçmişin şu dönüş yolculuğunda derinlerden çıkıp şimdiki zamanla buluşması, bugünkü unutturacak, hatta zaman zaman tamamen silecek şekilde büyümesi, ne garip!..

—2—
GEÇMİŞ

Bir kadının elini tutmuş, nehir boyunca yürüyorduk. Kolunun sabırsız çekiştirmelerini, terlemiş parmaklarının ıslaklığını, davranışlarındaki sinirli buyurganlığı hiç unutmadım. Güneş suyun yüzünde uzun ışıktan yollar çiziyor, arkalarında küçük duman kümeleri bırakarak, tekneler geçip gidiyordu. Yolumuzun üzerinde çiçekli elbiseler giymiş kadınlara, bembeyaz takma yakalı adamlara rastlıyorduk; ben yaşta çocukların üzerinde beni kıskandıran denizci giysileri vardı. (Devamı var)

ÇAĞRI

Sevgili Okurlarımız,

«Sporda da sözümüz var» sloganıyla başlattığımız kavga, kısa sürede belli bir kitle tabanı oluşturdu. Artık spor alanlarındaki amacımız; daha yığınsal olarak yalnızca eleştirmek için değil, değiştirmek için kavga verilebilecek koşulları yaratmaktır.

Bu amaçla siz sevgili okurlarımıza sesleniyoruz...

Bizim göremediklerimizi sizler görün. Biz de içinde olmak koşuluyla kavgadan ürkenleri, yan çizenleri, bizim gözümüzden kaçanları sizler yakalayın, sizler sergileyin... Spor sayfamız tüm emekçi kitlelere bütünüyle açıktır...

Uyarılarınızı ve yardımlarınızı bekliyoruz...

POLİTİKA SPOR SERVİSİ ADINA
METİN KURT

PERDEYİ ARALAMAYI SÜRDÜRÜYORUZ

Spor malzemeleri kaçakçılığı dev boyutlara ulaştı

- Bugün spor mağazalarında çok sayıda kaçak mal satılmaktadır. Gümrük depolarında kayaktan, dağcılığa, masa tenis toplarına dek yakalanan kaçak mallar yığılıdır. Hatta 1978 yılında gümrük depolarındaki yaklaşık 4 milyon liralık kayak ve dağcılık malzemeleri federasyonlara hibe edildi...
- Ankara'da yapılan Avrupa Kızlar Voleybol Şampiyonasıyla, İstanbul'da yapılan basketbol şampiyonası için, voleybol ve basketbol topları, gümrükten geçici olarak alındı. Şampiyonadan sonra geri verildi.

Hasan UYSAL

Sporumuzda malzeme kaçakçılığı her geçen gün daha büyük boyutlara ulaşıyor. 1978 yılında döviz yokluğu ile «Spor araç - gereci»nin ithalinin yasaklanması üzerine «Kaçakçılık» çok büyük boyutlara ulaştı.

Kaçakçılık olayına en somut örnek Kayak araç-gereçlerinde kendini gösterdi. İleri sürülen iddialara göre bir firma ülkemizde kayak malzemeleri yaptığını öne sürmektedir. Oysa Avusturya'dan ithal edilen Kneisel marka kayaklar kaçak yolla ülkemize sokulmakta, daha sonra üzerinde gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra satıldığı belirtiliyor.

Bu durum ülkemizde araç-gereç sorununun büyümesine yol açarken yabancı tekellerin ve bazı büyük özel şirketlerin sömürüsünü artırıyor.

ARAÇ GEREÇ İÇİN İKİ SEÇENEK VAR...

Spor malzemesinin temini için iki seçenek var. Ya ülkemizde üretilmesi, ya da döviz karşılığında yurt dışından alınması gerekiyor. Ancak bir çok teknik malzemeyi yurt içinden temin etmek olanaksız. Örneğin; atletizm sırığı masa tenisi topu ekrim namlusu vb.

1974 yılına dek ithalat kotasında spor malzemesi için her yıl 50 bin dolar ayrılmaktaydı. Bu uygulama 1974'den sonra durduruldu. 1944-1975 yılları arasında yurt dışından malzeme alımı için toplam 13 milyon lira harcandı. 1975 ten sonra ise yurt dışından yalnız masa tenisi, atıcılık, dağcılık ve güreş malzemeleri için 2 milyon 200 bin lira, 1976 da ise 11 spor dalı için 3 milyon liraya yakın döviz ödendi.

Öte yandan yurt içinde malzeme için yapılan ödemeler ise bu rakamların 3-4 katını buluyor.

Tüm bunlara karşın ülkemizin spor malzemesindeki gereksinimleri her geçen gün büyüyor. Son iki yıl içinde 1 milyon liralık ivedi spor malzemesi ithali dışında başka malzeme alınmadı. Doğal olarak spor malzemelerinin kaçakçılık yolu ile ülkemize girmesi önlenemedi, tam tersine arttı. Bu arada gümrüklerde spor malzemeleri yığılmasına karşın bu malzemeler sporculara ulaştırılamıyor. Yalnız 4 milyon lira değerindeki kayak ve dağcılık malzemesi bu yıl federasyona hibe edildi... Ankara da yapılan bayanlar Avrupa Voleybol ve Basketbol Avrupa Şampiyonası için gerekli olan toplar gümrükten geçici olarak alındı ve şampiyona sonunda gümrüğe tekrar iade edildi...

Sporcular kaçak yollarla araç ve gereç temin ederken bazı sporcular da yurt dışında yaptıkları karşılaşmaların dönüşünde araç gereç gereksinimlerini temin ediyorlar. Küçük çapta da olsa kaçakçılık olayına bilinçsizce alet oluyorlar. Ne var ki, ülkemizde yapılan malzemeler ise hem kalitesiz oluyor, hem de çok pahalı satılıyor.

ÇÖZÜM ARAYANLAR OFSAYTA DÜŞTÜ...

Bazı federasyonlar da araç-gereçlerini üretebilmek için girişimlerde bulundular. Örneğin; Eskrim Federasyonu MKE ile namlu yapımı için görüşme yaptı. MKE yetkilileri, «En az 100 bin adet namlu yapabileceğiz, bunun da değerinin 100 milyon lira olduğunu» belirtti. Doğal olarak eskrim federasyonunun

(Devamı 7. Sayfada)

YOLLUKLARI AZ BULAN GÜREŞÇİLERİN BOYKOT EĞİLİMİ AĞIR BASIYOR

Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri tehlikede

- ÖZELLİKLE BAŞPEHLİVANLIK İÇİN MÜCADELE EDECEK NAZMİ UZUN VE TURGUT KILIÇ'IN BU KONUDA KARARLI OLDUĞU SÖYLENİYOR

Pazartesi günü Edirne'de başlayan 618. Tarihi Kırkpınar Şenlikleri tüm hızıyla sürerken, cuma günü başlaması gereken yağlı güreşler tehlikeye girdi.

Öğrenildiğine göre, yağlı güreşleri bazı ünlü pehlivanlar boykot edeceklerdir. Boykot nedeni ise, bu sene verilen harcırahların çok düşük olmasıdır.

Yurdun çeşitli yörelerinden yağlı güreşlere katılmak için gelen güreşçilere yolluk olarak bin lira verilmektedir. Güreşçiler bu miktarın çok az olduğunu ve otobüs fiyatlarının çok yüksek olması nedeniyle verilen bin liranın üstünde harcama yaptıklarını öne sürerek bu durum giderilmezse, yağlı güreşlere katılmayacaklarını söylediler.

Özellikle başpehlivanlığı kazanmak için mücadele verecek, Turgut Kılıç ve Nazmi Uzun'un bu konuda kararlı olduğu ileri sürülüyor.

Bu arada bir çok pehlivanında boykotu destekleme eğiliminde olduğu bildiriliyor.

Yapılması tehlikeye giren tarihi Kırkpınar Güreşlerinin yapılabilmesi için ilgililer yoğun bir çalışma sürdürüyorlar.

OKURLARDAN POLİTİKA'ya

Gençler Ligini bekleyen tehlikeler!..

Geçtiğimiz yıl ilk kez uygulanan ve spor çevrelerinde sürekli tartışılan profesyonel gençler ligi; önümüzdeki mevsim de devam edecek. Futbol Federasyonu bu konuda egemen güçlerin baskısına karşın verdiği kararla çok olumlu hareket etti.

Genç futbolcular şimdiye dek çabucak profesyonel kadroya geçecek ortam bulamamışlardı. En önemlisi de başarılarını yeteneklerini kanıtlayamamışlardı. Örneğin Beşiktaş'da bir Ziya, Orduspor'da Mahmut, Bursaspor'da kaleci Aslan, Zonguldakspor'da Muzaffer takımlarının başarılarında gerçekten büyük hisseler taşımışlardı..

Oysa şimdi bunlar unutulmuş gibi profesyonel takım sorumluları transfer borsasında bir futbolcu için 3-5 milyonu harcamaktan çekinmeyecekler ama, gelecekte gençlerin durumları izlenecek onların kazanılması sağlanacaktır. Piyasa pahalı olmayacak ve en önemlisi, transfer listeleri hazırlayan antrenör-yönetici tipleri tarihe karışacaktır...

Ancak yeni bir tehlike belirdi.

Kulüpler kendi öz kaynaklarına dönük olmak yerine, bu kez diğer takımlardaki genç oyuncuların transferi ile yeni bir yozlaşma düzenini getirmek yolunu seçebilirler. O zaman transfer borsasında 16-17 yaşındaki çocukların isimleri dolaşacak ve el altından verilecek paraların yanında kulüplerde muafakatnameleri karşılığında bir sürü paralar kapacaklardır.

Genç oyunculara olanaklar sağlayalım derken; bu kez de onları yozlaştıran modelin yaratıcısı olacağız...

Profesyonel Gençler Liginin amacı bu olmamalıdır. Her kulüp (1. Lig) futbol öz kaynağını kurmalı ve kendi yetiştirdiği futbolcuları ile lige katılmalıdır. O zaman profesyonel gençler liginde küçük yaştan eğitilen oyuncuların gelişimleri daha iyi izlenir ve bu zorunluluk alın teri ile yaratılan bilinçli genç futbolcu modelini getirir. Yetkililer bu konu üzerinde özenle durmalı ve hemen gerekli önlemleri almalıdırlar.

Yoksa daha şimdiden piyasada bir sürü genç futbolcu kovalamacası nedeniyle, transfere çok kötü tohumlar ekilmeye başlamıştır.

Adnan DİNÇER
(Beşiktaş Öz Kaynak Düzeni Çalıştırıcısı ve Genç Takım Antrenörü)

«Fuar ve Kurtuluş Kupası» Bisiklet yarışlarına 117 sporcu katılacak

Ankara — Bisiklet ve Motosiklet Federasyonunca Kocaeli'de, 28-29 Haziran günlerinde düzenlenecek «Fuar ve Kurtuluş Kupası Bisiklet Yarışları»na, 17 bölgeden 117 sporcu katılacaktır.

Federasyon Genel Sekreteri Tekin Acar'ın verdiği bilgiye göre, 90 kilometre egnçler ve 130 kilometre bü yükler kategorilerinde yapılacak yarışlara şu bölgelerin bisikletçileri katılacak.

Ankara, Adana, Bursa, Bolu, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Kastamonu, Sakarya, Hatay, Denizli, Eskişehir, Kırklareli, Balıkesir, Amasya, Zonguldak.

Cosmos sirki Neeskens'i de yuttu

New York, (A.A.) — Hollandanın yetiştirdiği futbol yıldızlarından Johan Neeskens, Amerikanın milyonerler kulübü Cosmos'la 5 yıllık bir anlaşma imzalayarak öteki futbol yıldızlarının yanında yerini aldı.

Anlaşmanın koşulları açıklanmamışsa da kulübe yakın kaynaklar Neeskens'in bu süre içinde 1.6 milyon dolar alacağını söylediler.

POLİTİKA SPOR SERVİSİ HAZIRLADI

«BELGELER KONUŞUYOR!..
İNCELEME NO: 1»

Sporumuzda siyasal sömürü

CUMA GÜNÜ BAŞLIYORUZ

Zürih'ten 25 madalya ile dönen yüzücüler için tören düzenlendi

- İZMİR YÜZME AJANI SADIK ÖZÜN: «ÇOCUKLARIMIZ ULUSAL GÖREVLERİNİ TAM OLARAK YAPTILAR»

İsviçre'nin Zürih kentinde yapılan 8. Uluslararası yaş grupları yüzme yarışlarında Ulusal minik yüzücülerimizin takım halinde birinci olarak 25 madalya kazanma başarısı göstermeleri ülkemizde sevinçle karşılandı.

İzmir Yüzme ajanı Sadık Özün şimdiye dek düzenlenen yarışmalarda en fazla madalyayı toplayan yüzücülerimizin ödüllendirileceğini açıkladı. Minik yüzücülerimize İzmir Bölge Müdürlüğü dışında birçok özel kuruluşun da hediyeler vereceği bildirildi.

İzmir Bölgesi Yüzme Ajanı Sadık Özün: «Çocuklarımız takım halinde birinci olmalarıyla ve 25 madalya toplamalarıyla Ulusal görevlerini tam anlamıyla yerine getirdiler» dedi.

Öte yandan minik yüzücülerin bağlı olduğu kulüplerin de minik yüzücülerimizi ödüllendirecekleri açıklandı.

Dopingle ilgili yayınımıza. BTGM Eğitim Dairesi Başkanlığından ses geldi

Albayrak: "Türkiye'de doping önlenemez,,

«Sporcuların, yarış atları kadar değeri yok», «Doping yaptık; çünkü zorunluyduk,» başlıklı yayınlarımız üzerine Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanı Tahsin Albayrak açıklama yaparken; nedense Spor Bakanı sayın Yüksel Çakmur, spordan sorumlu müsteşar Nuri Kılcı ve Beden Terbiyesi Genel Müdür Vekili sayın Ergun Aymergen dün de suskunluklarını sürdürdüler. Konuyla ilgili Albayrak şu açıklamayı yaptı.»

«Dopingle ilgili olarak 1975 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesinin dopingle ilgili bildirisini tercüme ettirerek, gerekli yerlere dağıttık. Bunun dışında bizim yapabileceğimiz bir şey yok

İlgili yönetmeliğin uygulanmamasına gelince bizle ilgili değil ama şunu söyleyebilirim. Türkiye'de tek doping kontrolü yapılan yer Ege Üniversitesi Tıp Fakültesidir. Bu da yetersiz olmaktadır. Başka yerde yapılabilinir mi bilmiyorum. Bir de Türkiye'de dopingi önlemek olanaklı değildir. Uzun süreli dopingi tesbit edemeyiz. Bir de şunları söyleyebilirim. Birçok sporcu doping yaptığını sanıyor. Oysa doping yapmıyorlar. Bir kısmı da aldıkları ilaçların doping olmadığını sanıyor. Halbuki bunlar dopingdir. Ben de zamanında doping diye birçok vitamin ihtiva eden haplar alırdım. Daha sonra öğrendim bunun doping olmadığını. Daha birçok doping yapan sporcu var. Ancak isimlerini söyleyemem. Onlara sorsan onlar da yapmadıklarını söyleyeceklerdir.»

MİNİ YORUM

YAZIKLAR OLSUN

Doping yapmak suçtur. Zira tıpta dopingin karşılığı «ölümdür»..

Şimdi tüm yetkililere sesleniyoruz. Ülkemizde sporcular doping yapıyor.. Yetkililer «Ben de doping yaptım» diye itiraf ediyor ve ekliyor «Türkiye'de doping önlenemez..»

Bu sözlerin sahibi Albayrak'a soruyoruz?.. Diyoruz ki sporcuların ölümü önlenemez mi demek istiyorsunuz?..

Dopingi bildirilerle önlemek isteyen çağın dışında kalmış yetkilileri uyarıyoruz.. Eğer görev sorumluluğunuz yoksa, hiç mi insan sevginiz yok.. Doping yüzünden ölen, sakat kalan sporcuları düşünün ve kendinize gelin..

Silahlı Kuvvetler 6. Paraşüt Şampiyonası dün başladı

Ankara — Silahlı Kuvvetler «Altıncı Paraşüt Şampiyonası» dün Etimesgut tesislerinde başladı.

Hava Ulaştırma Grup Komutanlığı'nın sorumluluğunda düzenlenen şampiyonaya Kara, Deniz, Hava ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın paraşüt takımları katıldı.

ISRAİL, YUGOSLAVYA'YI 77-76 YENEREK BÜYÜK SÜRPRİZ YAPTI

Avrupa Basketbol Şampiyonası finalleri bugün başlıyor

At Yarışları

Alev ANAKÖK

1. Koşu: F: Zehra 69
   P: Saldıray
   SP: Dadaş
2. Koşu: F: Vosvos
   P: Karabulut 3
   SP: Ebru 3
3. Koşu: F: Doktor Seferof
   P: Parabol
4. Koşu: F: Nurtanesi
   P: Koncuy
   P: Babu
   SP: Minikin
5. Koşu: F: Yazma
   P: Nemrut
   SP: Önsan
6. Koşu: F: Turna 11
   P: Hamra 23
   SP: Melikşah

Roma (A.A.) — Avrupa Basketbol Şampiyonası eleme grubunda en büyük sürprizi, Dünya ve Avrupa Şampiyonu Yugoslavya'yı 77-76 yenen İsrail yapmıştır.

Yugoslavlar ilk yarıyı 46-42 önde bitirmelerine rağmen ikinci yarıda İsrail'lilerin attıkları inanılmaz basketler, Yugoslavya'nın sahayı başı önünde terketmesine neden olmuş, nefesleri kesen bir mücadele halinde geçen ikinci yarı sonunda İsrail sahadan yarım basket farkla 77-76 galip ayrılmıştır.

Eleme grubundaki son maçlardan sonra Çekoslovakya, İtalya, İspanya, Sovyetler Birliği, İsrail ve Yugoslavya final grubuna katılmaya hak kazanmışlardır.

Final grubu maçları bugün Torino'da başlayacak ve 20 Hazirana kadar sürecektir.

3 eleme grubunda yapılan maçlarda alınan sonuçlar şöyledir:

(A) GRUBU
Çekoslovakya - İtalya: 74-68

(B) GRUBU
İspanya - Sovyetler Birliği: 101-90

(C) GRUBU
Polonya - Fransa: 85-76
İsrail - Yugoslavya: 77-76

Küba gençliği 1980 Olimpiyatları için yarışma açtı

Havana (Özel) — Küba gençliği arasında 1980'de Moskova'da yapılacak 22. Olimpiyatları izlemek ödülüyle geniş bir yarışma kampanyası açıldı. Ülkenin bütün bölgelerinde en iyi spor derecelerini elde eden gençler, Moskova'daki olimpiyatları parasız izleyecekler.

Gezi masraflarını, yarışmayı açan Komünist Gençlik Örgütü, Kültürfizik ve Spor ve Dinlenme Enstitüsü ve Jose Marti Piyoner Örgütü karşılayacaklar.

Bu arada Küba gençliğinin gazetesi «Juventud Rebelde» de spor yazarları arasında başka bir yarışma açtı.

EKRAN

ARI

ELLERİ KAN İÇİNDE...

Geçen ayki gazeteleri karıştırırken Birinci Lig kulübü yöneticilerinden, ensesi kalın birinin şu demeci gözüme ilişti:

«— Bir elimiz ligde, bir elimiz kupada, ikisini de bırakmayacağız..»

Nasıl, beğendiniz mi?

Herşeyden önce bu beyler ellerini ligden de kupadan da çekmelidirler.. Her ikisini de daha fazla kirletmemeleri için.

Bir elleri yağda, bir elleri baldadır çünkü.

Biz de bu beylere duyuralım:

Gerçek futbolseverlerin elleri iki yakanızdadır, bilesiniz..

Futbolu bu denli, yozlaştırdığınız, çirkinleştirdiğiniz için!.

BAY DÜDÜK

Türkiye'de bir «Futbol Hakemleri, Birliği, Kulübü, Derneği» vardır.

Adı aynen böyle. Ne eksik, ne fazla..

Hem birlik, hem kulüp, hem de dernek yani..

Neden mi üç ünvan bir arada?..

Kendilerinden başka bir birlik, dernek ya da kulüp kurulmasın, kapılar baştan kapansın diye..

Futbol hakemlerimiz ne denli «Birlik» içinde anlaşılmıyor mu?

Devalüasyonun gerçek oranı

(Baştarafı 1. Sayfa'da) yani dolar başına 47,10 TL. ödenecektir. Buna göre bir Alman markının alış değeri 24.64 TL'yi, turistlere satış değeri ise 26 lirayı bulmaktadır.

Yurt dışındaki işçilerin gönderdikleri dövizler için, 1 ABD doları karşılığında 47.10 TL., bir Alman Markı karşılığında 24.64 TL. ödenecek. Türk Lirası işçi dövizi için 10 lira 60 kuruş 46 santim, 1 Hollanda Florini için 22 lira 49 kuruş 81 santim, bir İsviçre Frangı için 27 lira 1 kuruş 61 santim, 1 Suudi Arabistan Riyali 13 lira 85 kuruş 20 santim, 1 Irak Dinarı 113 lira 60 kuruş, 1 Kuveyt Dinarı 165 lira 48 kuruş 11 santim, 1 Avustralya Doları 63 lira 16 kuruş 32 santim olarak belirlendi.

Son devalüasyon kararına çeşitli tepkiler geliyor. AP Genel Başkanı Demirel, hükümetçe son alınan kararları eleştirdi, bu kararın yeni yeni devalüasyonları peşinden getireceğini söyledi, bu kararla Türk parasının yeniden hançerlendiğini, yatırımların pahalılaşacağını ve imkânsızlaşacağını ileri sürdü, «Sorun parasızlık değil kafasızlık» dedi.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu, partisi adına yaptığı yazılı açıklamada, devalüasyonu zincirleme zamların izleyeceğini, emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarının daha da kötüye gideceğini bildirdi. Başbakan Ecevit'in devalüasyonu bir başarı gibi tanıtmasını eleştiren Yusufoğlu, AP ve ortaklarının da konuyu kendi çıkarları doğrultusunda bir siyasal propaganda aracı haline getirdiklerini, oysa AP'nin CHP'den daha suçlu olduğunu belirtti.

AP Konya

(Baştarafı 1. Sayfa'da) doğmuş, 3 ve 4'ncü dönem milletvekilliği görevini yürütmüştü.

1978'de işçi

(Baştarafı 1. Sayfa'da) terdi. Nitekim, 1978'de bir önceki yıla oranla, Good Year'ın kârı yüzde 74.3, Çelik Halat'ın kârı yüzde 103, Kordsa'nın kârı yüzde 82,1, Hektaş'ın kârı yüzde 129, Uniroyal'in kârı yüzde 145 ve Türk Demir Döküm'ün kârı da yüzde 154 arttı.

İstanbul geçinme indeksi, 1... yılı Aralık ayı sonunda ... iken, bu gösterge, ... 1978'de 1049'a yükseldi. Böylece, Aralık 1977 - Aralık 1978 dönemini kapsayan son bir yıl içinde, perakende fiyatlar, yüzde 54 dolayında artmış oldu. İlgililerin belirttiğine göre, planlı dönemin en yüksek fiyat artışları geçtiğimiz yıl ortaya çıktı.

Spor malzemeleri

(Baştarafı 6. Sayfada) namlu yapımı için 100 milyon liralık bir ödeme yapması olanaksızdı. Aynı şekilde Dağcılık Federasyonu da «Dağ ayakkabıları» için Sümerbankla görüştü. Sümerbank yetkilileri de «En az 10 bin ayakkabının alınması» zorunluluğunu koydu. Doğal olarak Dağcılık Federasyonu da 10 bin ayakkabı alabilecek bütçeye sahip değil...

Bugün görünen durum odur ki, sporcuları araç-gereç yönünden yabancı tekellere ve özel şirketlere teslim edilmiş durumda. Dahası da federasyonlar araç-gereçsizlikten spor yapılamayacağı için kapılarına kilit vurmak zorunda bırakıldı.

Yusuf A(?)BAKAN (1958) — Serdar AKÇAN (1960) — Nihat ÖZY... (1959)

Bakırköy Halkevi'ne bomba atan kiralık kanlı katiller üç arkadaşımızı hunharca katlettiler.
Yusuf, Serdar, Nihat savaş bayrağımızın sönmeyen yıldızlarıdır. Anıları savaşımımızda yaşayacak! Kanlı katillerden hesap sorulacak!..

İGD — İLD

ZAM DALGASI

(Baştarafı 1. Sayfa'da) ku, bağlı bulundukları vergi dairelerine bugün mesai bitimine kadar bildirmeleri istendi. Bakanlıkların bu kararını benzine yapılan zamlar izledi. Yapılan açıklamada Ankara'da normal benzinin 22 lira 75 kuruştan süper benzinin de 28 liradan satılacağı duyuruldu. Normal benzinin en ucuz 22 liraya satılacağı, süper benzinin ise en ucuz 25 lira olacağı açıklandı.

DEMİR-ÇELİK SATIŞI DURDURULDU

Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın dünkü Resmi Gazete'de yeralan ayrı ayrı tebliğlerinde demir-çelik ürünlerinin satışının bugün mesai bitimine kadar durdurulduğu belirtildi.

GÜBRE ZAMLARI

Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının eşgüdümün de toplanan bir heyet gübre fabrikalarının ürettiği gübrenin fiyatlarını yeniden saptadı. Her fabrika için ayrı ayrı saptanan gübrelerin Zirai Donatım Kurumu tarafından alınacak fiyatları şöyle:

Gübre Tipi	Üretici Kuruluş	Ton Fiyatı (TL)
Amonyum Sülfat	Azot Sanayii	7.020.—
	Diğer kuruluşlar	6.700.—
Amonyum Nitrat	Azot Sanayi (Kütahya)	5.244.—
	Azot Sanayi (Gemlik)	4.000.—
	Akdeniz Gübre	4.000.—
Normal Süper fosfat	Azot Sanayii	6.200.—
	Gübre Fabrikaları (Yarımca)	6.100.—
	Gübre Fabrikaları (İsk.derun)	6.350.—
	BAGFAŞ	5.220.—
Diamonyum Fosfat	Azot Sanayii	8.560.—
	Akdeniz Gübre	7.455.—
Kompoze Gübre	Gübre Fabrikaları	7.135.—
	Ege Gübre Sanayii	7.300.—
	..gsaş	5.675.—

NELERE ZAM VAR

DPT yetkililerinden alınan bilgiye göre, Tekel ürünlerinin yanısıra şekere, çaya ve Sümerbank ürünlerine de zam yapılacak. Yapılan bu zamları, denetimden uzak piyasada çeşitli malların fiyatlarının artışının izleyeceği belirtiliyor.

Mihri Belli

(Baştarafı 1. Sayfa'da) bakımından önem taşır. Burada birinci sorun faşist odaklara biran önce ulaşmak bunları etkisiz hale getirmektir.»

Türkler

(Baştarafı 1. Sayfa'da) «Faşist terör örgütleri acımasız cinayetlerini sürdürürken dün İstanbul'da da Bakırköy Halkevi bombalanarak üç yurttaşımız şehit edilmiştir. Saldırıda ölenlerden Nihat Özyağlı sendikamız Maden - İş'in üyesi ve Güler Elektronik Fabrikasının bilinçli, öncü işçilerindendir.

Bu saldırı MHP adlı faşist kuruluşun son kongresinde, liderlerinin yaptığı konuşmada gösterilen hedefler doğrultusunda yeni bir faşist cinayetler dönemini başlattığını göstermektedir.»

Şimdiye kadar alınan sözde önlemlerin terör eylemlerini önleyemediğinin bu son cinayetle bir kere daha görüldüğünü hatırlatan Türkler, faşist hareketin merkezi serbestçe faaliyetlerini sürdürürken, alt kademelerdeki suçluların yakalanmasının, yargılanmasının hiçbir önem taşımadığını belirtti. Yetkililerin bu vurdumduymazlığının faşistlere güç verdiğini kaydeden Türkler, açıklamasını şöyle sürdürdü:

«Son saldırıda bilinçli bir üyemizin şehit edilmesi sendikamız tabanında büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Arkadaşımızın anısı, faşist tırmanışa karşı verilen savaşımda sendikamızı ve tüm üyelerini daha kararlı ve dirençli kılacaktır. İşçi sınıfımız faşistlere gereken dersi verecek güçtedir. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.»

Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Türkler, hükümeti ve tüm yetkilileri son bir kez daha uyarmak istediğini belirterek, MHP'nin kapatılması için derhal harekete geçilmesini istedi. «Halkımızın daha fazla beklemeye tahammülü kalmamıştır» diyen Türkler, açıklamasını şöyle bitirdi:

«Sendikamız ve tüm üyeleri adına Bakırköy Halkevinde şehit edilen arkadaşlarımızın aile ve yakınlarına başsağlığı dilerim.»

Bakırköy katliamından, MHP kurtulma

(Baştarafı 1. Sayfa'da) dit edildiklerini bildirerek, «Bu tehdit telefonlarından birinin 72 42 61 numaralı telefonun, kurultayından sahte barış ve sevgi dağıtıcılığı yapan MHP'nin Bakırköy ilçesine ait olduğu Bakırköy Cumhuriyet Savcılığının 978-9448 sayılı hazırlık dosyasında tescilli bulunmaktadır» dedi.

Çelikel, bir yıldan beri MHP Bakırköy ilçesinin üç kez arandığını ve silah bulunduğunu, burasının saldırı üssü olmaya devam ettiğini açıkladı. Çelikel, bunca somut olay dururken yüzlerce insanın kültür faaliyeti yaptığı halkevinin korunamamasının düşündürücü olduğunu hatırlatarak «Yetkililer hâlâ kimi arıyor?» dedi.

Bu arada bundan üç-dört gün kadar önce 10 DS 664 plakalı siyah bir arabanın MHP Bakırköy binasına içlerinde ne olduğu bilinmeyen 4 torba indirildiği öğrenildi. Bu konunun araştırılmasını isteyen Halkevi ilgilileri, bomba olayının olduğu saatlerde emniyetin Karaköy Alt Geçidinde bomba ihbarı aldığına dikkati çektiler. Karaköy Alt Geçidinde inceleme yapan güvenlik ekipleri, ihbarın asılsız olduğunu gördüler.

Bu arada MHP İlçe Başkanı Mehmet Başak, Halkevine kendi binalarından telefon edildiğini itiraf etti. Partisinin olayla ilgisi olmadığını iddia ederken Başak'ın söylediği şu sözler dikkati çekiyordu:

«Bombalama olayından kısa bir süre önce bize telefon edilmiş ve Halkevinde fikir ayrılığı nedeniyle tartıştıklarını söyleyen kişiler «bizi kovdular. Halkevinin bombalanması için bize yardım edin» dediler. Cevabımız kendileri ile işbirliği yapamayacağımız şeklinde olmuştur. Bombalama olayını bizim dışımızda, kendi aralarında arasınlar. Ben durumu karakola da haber verdim. Görüştüm durumu anlattım ve arama izni olmaksızın hemen MHP Bakırköy ilçe binasının aranmasını istedim. Aramaya gerek görmediler.

Halkevinden veya başka bir yerden bizim çocuklara yani 72 42 61 numaralı telefonu arayıp Halkevinden aradıklarını söyleyen kişiler küfretmişlerdir. Bunun üzerine bizim çocuklar da sinirlenip Halkevini arayarak karşılık vermişlerdir. Durum bundan ibarettir.»

YARALILARIN DURUMU AĞIR

Bombalama olayında yaralananlardan ikisinin durumunun ağır olduğu ve kangren olma durumu ile karşı karşıya bulundukları bildiriliyor. Öğretmen Mehmet Çimen'in ameliyatı sırasında kalçasından büyük bir bomba parçasının çıkarıldığı, Ahmet Taştan'ın ise sol bacağının kesildiği öğrenildi. Ayrıca yapılacak bir şey kalmadığı için ta... edilen İrfan Kalkan Bahri Öztaşkent'in ku... zarlarının patladığı da verilen haberler arasında. Öteyandan sol bacağı kesilen Ahmet Taştan'ın serum bulunamadığı için hayatının tehlikede olduğu belirtildi.

Üç kişinin ölümü, beş kişinin yaralanması ile sonuçlanan olay konusunda Türkiye İşçi Partisi İstanbul İl Örgütü bir açıklama yaparak, terör faaliyetlerine karşı eylem birliğini vurguladı.

TİP'in açıklaması şöyledir:

«Faşist terör odakları bombalı saldırılarla işlediği cinayetlere bir yenisini daha eklemiştir.

Bu sistemli terör faaliyetlerini, en azgın sömürü yollarını dayatan, demokrasiyi boğazlamak ve faşizme boyun eğdirmek isteyen tekelci büyük sermaye örgütlemektedir.»

«Faşist terörün kaynağı, tekelci büyük sermaye ve ondan destek alan MHP, ÜGD ve benzeri örgütlerdir. İktidarın üzerine gitmekte tereddüt gösterdiği bu kaynağı tüm anti-faşist güçlerin örgütlü birleşik hareketi ezecektir.

Partimiz, tüm demokratik güçlerin faşizme karşı güç ve eylem birliğinin gerekliliğini bir kez daha vurgular.»

Öteyandan İlerici Liseliler Derneği Genel Başkanı Yurdal Kayırhan, Halkevindeki olayda ölen Nihat Özyağlı'nın derneklerinin üyesi olduğunu belirterek, katillerden hesap sorulmasını istedi.

İlerici Gençler Derneği Genel Sekreteri Alaattin Taş da yaptığı açıklamada hükümeti eleştirdi. Taş, şöyle dedi:

«Faşist güçlerin bu saldırıları tüm ilerici demokrat örgüt ve kişilere yöneliktir. Bu teröre son vermenin faşist tehlikeyi geriletebilmenin bir yolu vardır. Bütün demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliğidir.

Gençliği faşizme, emperyalizme karşı demokratik birliğini sağlamaya çağırıyoruz.»

322 KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

Bakırköy Halkevi'ne önceki gün akşam üzeri bomba atılması ve 3 gencin öldürülmesi üzerine dün binlerce kişi saldırıyı protesto etmek ve ölenlerin cenaze törenine katılmak için Bakırköy'e geldi. Ancak, polisler cenaze törenine katılmak isteyenleri dağıtmak istediler. Bu arada ölenn gençlerden birinin cenazesi kaçırıldı. Cenaze töreni için gelenler katliam özelliği taşıyan olayı protesto etmek için Bakırköy, Topkapı, Yedikule dolaylarında çeşitli yerlerde yürüyüşler düzenlediler. Polisler, yürüyüş yapan gençlerden, değişik yerlerde 322'sini gözaltına aldılar.

Öte yandan, İstanbul Barosunun Bakırköy Halkevi'ne karşı girişilen katliamla ilgili olaya müdahale edeceği öğrenildi.

Yıldız

(Baştarafı 1. Sayfa'da) seçik yerini belirlemesi gerektiğini belirten Yıldız, Halkevlerinin devrimci savaşımını, hiçbir gücün engelleyemeyeceğini söyledi.

Yıldız, «Bakırköy Halkevi bahçesine dört kudurmuş faşistin yaptığı bombalı saldırıya bölgenin güvenlik kuvvetlerinin üzüntü ile göz lemlediğimiz tutumlarının da cesaret verdiği inancındayız» dedi.

Tüm gerici, tutucu, karanlık çevrelerin sürekli saldırılarının yanında polislerin kapalı Halkevi şubelerinin kapılarını kırıp Atatürk fotoğraflarını parçalamalarının bile önlenemediğini belirten Yıldız özetle şunları söyledi:

«Gerçek bir kültür merkezi halindeki yoğun uğraşları ile, halkla bütünleşmenin en güzel örneğini veren bu şubemiz, sürekli saldırılara, yalan suçlamalara hedef olurken, bölgedeki polisten de güven yerine güvensizlik veren davranışlara tanık olduğunu, sürekli olarak, yetkililere duyurmasına karşın, hiçbir olumlu sonuç alınamadı.

En kötüsü de, geçen yıl halka ateş eden faşistlerin haber verildiği karakoldan gelen polisler, «haber vermeyi» cezalandırmak istercesine, önce Halkevlerini basıp üyelerini haksız yere karakola götürmüş ve suç kanıtlarını yok edecek zamanı kazandırdıktan sonra gittikleri saldırı yuvasında hiç bir kanıt bulamadıklarını söylediler.

Nikaragua

(Baştarafı 1. Sayfa'da) yeni bir Küba olmaması için» bir askeri müdahale olasılığının bile sözkonusu olduğunu yazdı. Meksika, Venezuela ve Kolombiya hükümetleri ise açıklamada bulunarak ABD'nin Somoza'yı değiştirme ve askeri müdahale planlarını kınadılar ve Sandinist Cephe'yi desteklediklerini açıkladılar.

AP ile işbirliğine Türk-İş içinden sert tepki geldi

Ankara, (Politika) — Türk-İş'e bağlı bazı demokrat sendikaların yöneticileri AP'nin hükümeti yıkma girişimlerine Türk-İş'i de ortak etmesine izin vermeyeceklerini açıkladılar. Türk-İş'in en büyük federasyonu Yol-İş Yönetim Kurulu, dün toplanarak Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier'in MHP kurultayına katılmasını ve AP Genel Başkan Yardımcısı Sadettin Bilgiç ile Ankara Atatürk Orman Çiftliği Merkez Lokantasında yaptığı iki saatlik yemekli söyleşisini görüştü. Yaklaşık üç saat süren yönetim kurulu toplantısının sonunda, AP'nin hükümeti yıkma girişimlerine Türk-İş'i ortak etme çalışmalarını da inceleyecek bir komisyon oluşturuldu. Yol-İş Federasyonu Yönetim Kurulunun konuyla ilgili bugün bir açıklama yapacağı bildirildi.

Türk-İş'e bağlı demokrat sendikalardan Tez Büro-İş Genel Sekreteri Turan Barut Ağaç-İş Genel Başkanı Kemal Sarısoy, Basın-İş Genel Başkanı Hüseyin Düzgün, Tarım-İş Genel Başkanı Zeynel Irmak, Petrol-İş Ankara Şubesi Sekreteri Atilla Tokyürek gazetemize bir açıklama yaparak AP'nin hükümeti düşürme girişimlerine Türk-İş'in ortak edilmesine izin verilmeyeceğini belirttiler.

Basın-İş Genel Başkanı Hüseyin Düzgün Türk-İş'e bağlı demokratik sınıf ve kitle sendikalarının, diğer sendikaların ilerici tabanlarının AP'nin yanında yer almayacağını ve konuyu Türk-İş Genel Başkanlığına iletecek lerini bildirdi.

Tarım-İş Genel Başkanı Zeynel Irmak Türk-İş'in böyle bir girişime ortak olabileceğine ihtimal vermediğini belirterek halen toplumsal anlaşmanın yürürlükte olduğunu hatırlattı. Türkiye'nin bugünkü ortamında CHP ağırlıklı hükümete yardımcı olunması gerektiğine inandıklarını belirten Irmak Türk-İş yöneticilerinden konuyla ilgili bir açıklama yapmasını isteyeceklerini söyledi.

Tez Büro-İş Genel Sekreteri Turan Barut da tüm sermaye çevrelerinin ve gerici güçlerin hükümetin yıkılması amacıyla işbirliği içinde olduklarını hatırlatarak «bu işbirliğine Türk-İş'in alet olmasına olanak tanımayacağız» dedi. Barut Tez Büro-İş'in bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da eleştiri hakkını daima kullanmak koşuluyla hükümetin yanında olacaklarını söyledi. Tez Büro-İş Genel Sekreteri, «sermaye çevrelerine ve gerici işbirlikçilerine zaman gerekli dersi verecektir» şeklinde konuştu.

Petrol-İş Ankara Şubesi Sekreteri, Atilla Tokyürek de yaptığı açıklamada işçi sınıfımızın ekonomik demokratik sınıfsal haklarından ödün vermeden CHP ağırlıklı hükümeti desteklemeye devam edeceklerini bildirdi. Tokyürek, Türk-İş'in hükümeti yıkma girişimlerine bir bütün olarak katılmasının hiçbir zaman gerçekleşmeyeceğinin bilinmesini istedi.

Ağaç-İş Genel Başkanı Kemal Sarısoy da, Türk - İş yöneticilerinin MC'yi oluşturan partilerle işbirliği içine girmesinin tutarlı bir yaklaşım olamayacağını belirterek «Çıkar çelişkilerinin giderek keskinleştiği bir ortamda Türk-İş'in bindiği dalı kesecek bir eylem içine girmesi düşünülemez» dedi. Sarısoy CHP ağırlıklı hükümetin olaylar karşısında daha tutarlı davranması gerektiğini belirterek «Sermaye çevrelerinin açık siyasal eylem içine girdikleri Türkiye'de hükümet yansız hareket etme yolunu izlemeye devam ederek kendi sonunu hazırlamaktadır» dedi.

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel de dün parti genel merkezinde düzenlediği basın toplantısında bir gazetecinin, Türk - İş'le hükümeti devirme konusunda görüşme yapılıp yapılmadığı şeklindeki sorusuna «Hayır, kesinlikle öyle bir şey yoktur» şeklinde yanıtladı.

1962 ....
RIFKI GÜL

O,
Demokratik Lise Savaşımının Yılmaz Bir Neferiydi.
Savaşsız, Sömürüsüz Bir Dünya Savaşımında Anısı Yaşayacak.

İGD — İLD

Politika
SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

● Sahibi: Politika Basım ve Yayım A.Ş. adına ... ... KEMAL TÜRKLER
● Yazıişleri Müdürü: ... ... Tamer KAYAŞ
● İstanbul: Yerebatan Cad. Taşsavaklar Sok. No: 5 Cağaloğlu
Tel.: 27 77 12 - 27 69 09 - Teleks: 23 290

● Ankara: İzmir Cad. No: 20/27, Kat: 7 Kızılay
Telefon: 18 79 59 - 17 65 36 — Teleks: 42 486 - 42 879
● İzmir: Cumhuriyet Bul. Aslan Kapanı İş H. K.:5 No: 510 Konak

● Dizgi: ... ... Politika Tipo Tesisleri
● Baskı: ... ... Asya Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti. Matbaası
● Dağıtım: ... ... Hürriyet Holding A.Ş.

Sendikalar, işadamları ve uzmanlar aynı görüşte

«Bu bal gibi devalüasyondur»

Haber Merkezi — Hükümetçe «katlı ve primli kur sistemi» olarak adlandırılan devalüasyon konusunda büyük iş çevreleri, ekonomistler ve işçi sendikaları çeşitli ve farklı değerlendirmeler yaptılar. Ancak her üç kesimin sözcüleri de yapılan uygulamanın adı ne olursa olsun bunun fiili bir devalüasyon olduğu kanısını bölüşüyorlar.

Görüşlerine başvurulan büyük iş adamları arasında bir görüş birliği bulunmadığı, kimilerinin devalüasyonu kaçınılmaz bulurken, kimilerinin gereksiz olduğu görüşünü savundukları dikkati çekti.

Ekonomi uzmanları ise devalüasyonun sonuçlarını değerlendirdiler ve dün açıklanan resmi zamları, önümüzdeki günlerde korkunç bir zam dalgasının izlemesinin kaçınılmaz olduğunu vurguladılar.

Sendikalar ise devalüasyonun işçi ücretlerindeki tüm kazanımları bir çırpıda silip süpüreceğini belirttiler ve önümüzdeki günlerde işçilerin ekonomik savaşımlarının son derece sert koşullar içinde geçeceğine dikkati çektiler.

Ekonomistlerin, iş adamlarının ve sendikaların devalüasyonla ilgili görüşleri şöyle:

Sendikalar ne diyor?

BANK-SEN ADINA GENEL BAŞKAN METİN DENİZMEN

Emperyalist-kapitalist sistemin temsilcileriyle yapılan uzun görüşmelerden sonra Bakanlar Kurulu beklenen kararını açıklamış ve yüksek oranlı bir devalüasyon daha yürürlüğe konulmuştur.

Bu karar, artık herkesin bildiği IMF önerilerinin bir bölümüdür. Ardından, işçi ücretlerinin dondurulmaya çalışılması, taban fiyatlarının düşük tutulması, memur maaşlarının sabitleştirilmesi, yatırımların durdurularak kalkınma hızının sıfırlaştırılması gibi önerilerin gündeme getirilmesi beklenmelidir. IMF'nin tüm geri-kapitalist ülkelere sunduğu reçete Türkiye'ye de dayatılmış ve bir kısır döngü içindeki siyasal iktidar bu dayatmaya boyun eğme durumunda kalmıştır.

Gerçekte bu durum, Türkiye'nin ekonomi politikasını, emperyalist-kapitalist blok içinde, tekellerin çizdiği çerçevede belirleyen, yerli ve yabancı sermaye güçlerinin ürünüdür. İyiniyetli bir yaklaşımla, bugün Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı yaşamsal sorunların aşılacağı var sayılsa bile, birkaç yıl sonra yine aynı açmaza, bu kez daha zor koşullarla düşülecektir. Uluslararası ve yerli tekelci sermayenin getirdiği her açılım, daha çok bağımlılık çıkmaz sokağına varmaktadır.

Ve her sancılı dönemde işçi ve emekçiler daha bir ekonomik baskı altına girmekte, daha bir yoksullaşmaktadır. Başbakan ne denli sıkı önlemler alınacağını söylese de, devalüasyon oranı, dalga dalga artarak, yakın geçmişte olduğu gibi fiyatlara yansıyacaktır.

Şimdiden kesinlikle söylenebilir ki, son devalüasyon, geçtiğimiz dönemde en başarılı toplu sözleşmeleri imzalayan sendikaların aldığı en iler zamları bile bir kalemde silip, yok edecektir. Sarı sendikaların hegemonyasında patronlara satılan işçiler, grevli toplusözleşmeli sendikal haklardan yoksun emekçiler ise bir kat daha ezilecektir.

Bütün bu nedenlerle hükümet bir an önce işçi ve emekçilerin ekonomik ve demokratik istemlerini kısıtlayan tüm engelleri kaldırmalıdır.

Demokratik hak ve özgürlükler genişletilmeli, grev hakkına konulan kısıtlamalar kaldırılmalı, referandum yasalaştırılmalıdır. Tüm çalışanlara grevli toplusözleşmeli sendikal haklar derhal tanınmalıdır.

Acil önlem olarak asgari ücretten vergi alınmasını ortadan kaldıracak yasal değişiklikler yapılmalıdır.

Öte yandan işçi ve emekçilerin ekonomik ve demokratik haklarının kullanımı ve geliştirilmesi doğrultusunda tüm demokrasi güçlerinin aktif savaşıma geçmesi ertelenemez bir görev olarak öne çıkmıştır.

DİSK Yönetimi, demokrasi güçlerinin sonuç alıcı kitlesel eylemlere girmeleri için üzerine düşen görevi vakit geçirmeksizin yerine getirmelidir.

GENEL-İŞ ADINA GENEL BAŞKAN VEKİLİ ERTAN ANDAÇ

«Devalüasyon IMF'nin şart koşması nedeniyle yapılmıştır. IMF ile ilişkilerin bizatihi kendisi emperyalist kapitalizme bağımlılığı arttırıcı bir olaydır. Diğer IMF koşulları ile birarada ele alındığında devalüasyon da aynı sonucu doğuracaktır. Vadesi kısa faiz oranı yüksek ve kullanım koşulları ağır dış borçlanma az gelişmiş ülkelerin emperyalizme bağımlı hale getirilmesinin geleneksel yöntemlerinden birisidir.

Devalüasyon fiyat artışlarını olduğundan da büyük boyutlara ulaştıracaktır. Alınan dövizlerin ülke için de kullanımı dolaylı olarak yatırım harcamalarını artıracak bu ise toplam talebi şişirecektir. Böylece enflasyonun hızı emekçileri daha çok ezen bir düzeye yükselecektir. Bunun doğal sonucu olarak sınıf mücadelesi şiddetlenecektir. Egemen sınıflar sınıf mücadelesini bastırmak için anti-demokratik yönetim biçimlerine yöneleceklerdir. Bu siyasi iktidar değişikliğinin de habercisi olarak yorumlanmalıdır.

IMF ile anlaşma doğrultusunda alınacak politik önlemler ve bunlarla sıkı sıkıya bağlı siyasi tercihler son yıllarda sosyalist ülkelerle başlatılan iyi ilişkileri de kaçınılmaz bir biçimde ve olumsuz yönde etkileyecektir. Bağımlılığı artıran bir politik çizgi Türkiye'nin dünya emekçileriyle ilişkisine yeni engeller getirecektir.

Devalüasyon ve zam politikası dışa bağımlı kapitalizmden kaynaklanmaktadır. Bugünkü üretim biçimi ve uluslararası işbölümünde Türkiye'nin işgal ettiği yer değişmedikçe ekonomik sorunlar çözümlenemez. İşçi sınıfı ve diğer emekçilerin sırtından karşılanan istikrar programı kesin başarısızlığa mahkumdur. Genel-İş olarak dışa bağımlı kapitalizmden kaynaklanan uluslararası sermaye örgütleriyle proje edilen ve Türkiye'de kapitalist sömürüyü daha da artırmayı ve bugünkü kapitalist sistemi yaşatmayı amaçlayan ekonomik kararlara tümüyle karşıyız. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerden yana tüm örgüt kişi ve grupları bu önlemlere karşı ortak mücadeleye çağırıyoruz.»

TÜRK-İŞ İCRA KURULU

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) İcra Kurulu, Bakanlar Kurulu'nca öncekigün alınan ve dün yürürlüğe konulan devalüasyon kararının, Türk ekonomisini, «olumsuz yönde etkileyeceğini belirterek, bu kararı protesto ettiğini açıkladı.

Alınan devalüasyon kararından sonra dün olağanüstü toplanan Türk-İş İcra Kurulu, bir bildiri yayınladı ve alınan bu kararın, aynı zamanda sosyal güvenlik kurumlarını, bir süre sonra çalışamaz duruma getireceğini savundu.

—o—

İşadamları ne diyor?

NURULLAH GEZGİN (İSTANBUL SANAYİ ODASI BAŞKANI)

Bu düpedüz devalüasyondur. Türk parasının değeri hakkında yeni önlemler iki ay önce uygulanmasına başlanan katlı ve primli kur sisteminin zorunlu uzantısı ve gerçekçi bir anlayışla yaygınlaştırılmasıdır. Dış ve iç ekonomik çevrelerin devamlı olarak Türk parasının gerçek değerine oturtulmasını önerileri kamuoyunu bir bekleyiş dönemine sokmuştu. Bu bekleyiş süresini uzatmanın toplum açısından hiçbir ekonomik yararı yoktur. Çünkü serbest piyasada yani karaborsada döviz fiyatları zaten iki misline ulaşmış durumdaydı. Şimdi bu karaborsayı önlemek gerek.

Alınan önlemlerin bir kısım zorunlu zamlara neden olması doğal. Dileğimiz odur ki, bu önlemler gereksiz zamlara fırsat vermesin ve Merkez Bankası, sisteme işlerlik kazandırarak fiyatları aynı oranda tutsun, yeni karaborsa döviz alım ve satımını canlandırmasın.

HALİT NARİN (TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU BAŞKANI)

Bu buz gibi bir devalüasyondur. Uygulama hiç bir ön tedbir alınmadan başlandığı için 78'deki uygulamaya benzer niteliktedir. Bu bakımdan da enflasyonu körükleyici, işsizliği artırıcı, dar ve orta gelirli sınıfları itici, yüksek gelir düzeyinde olanların gelirini artırıcı niteliktedir.

Biz IMF ve diğer ülkelerle yapılan anlaşmalardan memnunuz. Ancak bu noktaya aylar sonra gelinmiştir. Böyle bir uygulama yapılacaksa zamanında yapılmalıydı. Diğer yandan Türkiye'de devalüasyona inanmıyorum. Türk parasını gerektiren hiç bir şart olduğunu değeri, ekonomik darboğaz, sektörlerin denetimsiz çalışmasından dolayı değer kaybetmiştir. Onun için banka ve kredi politikasının ekonominin ihtiyacı olan koşulları yerine getirerek uygulanması zorunludur. Bu bakımdan uygulamanın sonuçlarından endişeliyiz. Tarım ürünleri dışsatımındaki farklı uygulamanın inancında değilim.

Mehmet Yazar: (Odalar Birliği Başkanı):

Bu uygulama adı ne olursa olsun devalüasyondur. Ve bu uygulama dolaylı ve dolaysız olarak tüm fiyatları etkileyecektir.

Feyyaz Berker: TÜSİAD Başkanı).

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Feyyaz Berker konu ile ilgili yaptığı yazılı açıklamada geçen yıl Mart ayında devalüasyon yapıldığını hatırlatmış ve şöyle demiştir:

«IMF'e niyet mektubu o zaman da verildi. Bu niyet mektubunda öngörülen tedbirler uygulanabilseydi ekonomik sorunlarımızın büyük bir kısmı çözülmüş olurdu. Yeni bir devalüasyona ve yeni bir niyet mektubuna lüzum kalmazdı.

Uzmanlar ne diyor?

PROF. SADUN AREN (DİSK ARAŞTIRMA DAİRESİ MÜDÜRÜ)

Hükümetin dün açıklamış olduğu devalüasyonu tek başına ele almak doğru olmaz. Bu, hükümetle IMF arasında varılmış olan anlaşma gereğince tesbit edilmiş olan daha geniş bir istikrar programının içinde yer almakta, oradaki bir önlemi oluşturmaktadır. ... verecek ilişkileri sosyalist ülkelerle aramak zorundadır. Çünkü sosyalist sistem ülkeleri planlamalarını beş yıllık periyodlarla düzenliyorlar. Bu istikrar demektir. Oysa kapitalist ülkelerle böyle bir ilişki mümkün değil. Günlük ticaret gerekleri içinde, tröst ve kartellerin izin verdiği sınırlar çerçevesinde ilişki mümkün olabiliyor.

Şimdi olan oldu. Türkiye'ye büyük, çok büyük bir zam furyası geliyor. Bu kaçınılmaz. Bunun önüne devletin ve tüketicinin fiyat denetim örgütlenmeleri ile geçilebilir. Oysa bu bugün için mümkün değil. O yüzden bugün iç ve dış egemen güçlerin empoze ettiği bir ekonomik politikanın sonuçlarını yaşıyoruz. Üstelik bu sonuçlara katlanması gereken de halk olacak.

CENAN TORUNOĞLU (EKONOMİST)

Bugüne kadar başvuran devalüasyon uygulamaları tümüyle olumsuz sonuç verdiği için Hükümet yeni uygulamanın adını «katlı kur» olarak kullanıyor. Bu aslında düpedüz devalüasyondur.

Kapitalist ülkelerin az gelişmiş ülkelere devalüasyon koşulunu dayatmasının tek bir amacı vardır. O da sömürü mekanizmasının devam etmesidir. Değeri düşürülen Türk parası ile bundan böyle Türkiye sanayi girdilerine daha çok para ödeyecektir. Bu durum mamul maddelerin maliyetlerini artıracağından fiyatlara yansıyacak. Türkiye'ye korkunç bir zam dalgası gelecek. Bu durumda satın alma gücü düşecek olan işçi ve sabit gelirliler, ücret artış talebinde bulunacaktır. Diğer yandan IMF'nin tüketimin kısılması koşulu bu taleple çelişecektir. Toplu sözleşme dönemi bakımından yoğun bir dönemi bekleyen Türkiye bu bakımdan sosyal patlamalar agbeedir.

PROFESÖR MELİH TÜMER (EKONOMİST)

Paranın değerini düşüren bu uygulama devalüasyondan başka bir şey değildir. Para ile uğraşan IMF, ilişkide olduğu ülkelere tek kur uygulamasını dayatır. Ancak Türkiye'nin özel konumu nedeniyle böyle farklı bir uygulamaya başvurulduğunu sanıyorum.

Batılı kapitalist ülkelerle ilişkiler devam ettikçe Türkiye'de bu gibi olumsuz uygulamalar kaçınılmazdır. Türkiye üretim yapısına sağlıklı yönmaktadır. Bu nedenle, tek başına devalüasyon değil, fakat söz konusu istikrar programının bütününü ele alıp değerlendirmek gerekir.

Radyodan seçmeler

TRT-1

09.02 Kadın Dünyası
10.01 Arkası Yarın
13.00 Haberler
18.01 Çocuk Bahçesi
18.16 Laf Lafı Açar
20.16 Köy Dağarcığı
21.02 Konuların İçinden
21.00 - 05.00 Gece Yarısı

TRT-2

10.00 Olayların İçinden
10.30 Uluslar ve Biz
11.40 Yaşayan Hukuk
12.40 Yörelerimiz Ezgilerimiz, Geleneklerimiz
13.30 Olayların İçinden
16.20 Arkasın Yarın
18.30 Anıların Getirdikleri
21.00 Radyo Tiyatrosu

TRT-3

07.02 Güne Başlarken
11.00 Öğleye Doğru
17.06 Hafif Müzik Dünyasında Gezinti
18.00 Stüdyo FM
19.00 Bir Konser
20.30 Caz Ustaları
21.00 Çağlar, Akımlar ve Müzik

Bilimden Tekniğe işçi sınıfının sanayicilerle savaşımını ele alıyor.

Dünyada işçi sınıfının sanayicilerle olan savaşımını irdeleyen iyi bir yapıt olarak karşımıza çıkıyor «Bilimden Tekniğe». Programın ikinci bölümünde milattan sonra 100 yılından 1783 yılına kadar olan süreç izleniyor. Çağın bilim adamlarına karşı kilisenin baskısı, Galile olayından kalkılarak işlenecek. Buhar kuvvetinin devreye girmesiyle başlayan çok önemli değişiklikler inceleniyor.

TRT TV Program·Haber·Eleştiri

Jülide Gülizar, sorularımızı yanıtladı

"Bir konu bir konuk eğitim programı olmaktan çıktı dert kutusu oldu"

● «Programa başlarken, konu ve konuk bulmakta oldukça güçlük çekerim. İlk programlar içinde yalvarıp yakardıklarım hatırım için ekrana çıkarabildiklerim olduğunu söylersem inanır mısınız?»

● «Kadın Dünyası» programı yeterli mi? Elbette değil. Ama hangi program yeterli ki? Yeterli olduğu gün zaten o program biter. Yeterli olmadığı için «Kadın Dünyası»nın yapımcıları arayış içindeler.»

İlgiyle izlenen «Bir Konu Bir Konuk» programının yaratıcısı Jülide Gülizar'la programı üzerinde söyleştik. Bu programa başlarken düşüncelerinin ne olduğu yolundaki sorumuza Gülizar, «itiraf edeyim ki hiç bir düşüncem yoktu. Çünkü bu programa ben talip olmamıştım ve program benim üzerime yıkılmıştı» karşılığını verdi. Gülizar, şöyle devam etti:

«Olayı daha iyi anlatabilmem için biraz geriye dönmem gerekiyor. Bir Konu Bir Konuk, 1974 yılında yayına konmuş bir programdı. Bir yıl kadar düzenli yayından sonra aksamaya başladı. Daha sonraları da akla geldikçe ve «boşluk doldurmak» için yayınlanan bir program haline gelmişti. Sanırım işin bu kadar eski yanını pek oz seyirci hatırlayabilir. Doğrusunu isterseniz ben de hayal meyal hatırlıyorum böyle bir programı. O yıllarda radyo ve televizyonda haber okuyan bir spikerdim. Yıl 1977 olmuştu ve ben haber okumaktan sıkılmıştım. TRT'den ayrılmayı düşünüyordum. TV Eğitim Şube Müdürü Ertan Somunkıran TRT'den ayrılmayı düşüneceğime bir süre Haber Merkezinden ayrılmayı düşünsem ve bu arada kendi bölümlerinde çalışsam daha iyi olacağını söyledi ve bana geçici görev teklifinde bulundu. Derhal kabul ettim. Çünkü 15 yıldır yapmak isteyip de çeşitli nedenlerle bir türlü gerçekleştiremediğim, ayağıma gelmişti.»

Jülide Gülizar, başlangıçta konu ve konuk bulmakta oldukça güçlük çektiğini belirterek, «ilk programlarda çağırdığım konuklar içinde yalvarıp yakardıklarım, hatırım için ekrana çıkarabildiklerim olduğunu söylersem bilmem inanır mısınız?» diyordu.

EĞİTİM PROGRAMI OLMAKTAN ÇIKTI DERT KUTUSU OLDU»

Gülizar, «Programınız hakkında düşündüklerinizi ne oranda gerçekleştirdiniz?» sorumuza da şu karşılığı veriyordu:

«Programa başlarken benim bir düşüncem yoktu ama bana verilen bir çerçeve vardı. Şöyle denilmişti: Bu bir eğitim programıdır, işlenmesi istenen konuları önce sen öğrenecek ve bir yetkiliyle birlikte onun yardımıyla seyircilere aktaracaksın.

Böyle başlamıştım. Ama göryorsunuz ki, bir eğitim programı olmaktan çıktı ve adeta bir dert kutusu oldu «Bir Konu Bir Konuk». Gelen seyirci mektupları programa yön verdi. Şu anda ekrana getirilmesi istenen konu sayısı beşyüz. Nasıl altından kalkılır ki?»

BİR DE RADYO PROGRAMI: KADIN DÜNYASI

Jülide Gülizar, sabahları kadınların severek dinledikleri «Kadın Dünyası» programına da haftada bir 10-12 dakikalık kadın olaylarını içeren bir program hazırlıyor. Kadın Dünyası programının hazırlayıcılarının ciddiyetine inandığı için ve de yararlı bir program olarak tuttuğu için bu görevi kabul ettiğini söylüyor Gülizar. 6 Ocak 1977'de başlayan haftanın kadın olayları. Jülide Gülizar, bu sevilen radyo programıyla ilgili şunları belirtiyor:

«Kadın Dünyası yeterli mi? Elbette değil. Ama hangi program yeterli ki? Böyle olmasına da gerek var mı? Yeterli olduğu gün zaten o program biter. Kadın Dünyası yeterli olmadığı içindir ki yapımcıları sürekli olarak arayış içindeler ve her gün dinleyici karşısına birtakım yeniliklerle çıkma çabasındalar.»

TV İZLEYİCİSİ «BİR KONU BİR KONUK» PROGRAMINI NASIL BULUYOR?

Jülide Gülizar, bu program için yaklaşık ayda 400 mektup aldıklarını, sadece bunların okunmasının bile çok zaman aldığını söylüyor. Bazı kimseler, devlet dairelerindeki kişisel sorunlarını çözmek için Gülizar'dan yardım istiyorlarmış. Hatta birçok öğrenci kendilerine ev ödevi olarak verilen kompozisyonları bile Gülizar'ın yazmasını istiyorlarmış. «Elbette mümkün değil» diyor Gülizar ve şöyle devam ediyor:

Birçok seyirci mektubu beni güç durumda bırakıyor. Şöyle ki: Bir mektup geliyor. İçinde herhangi bir sorun yazılı. Mektup sahibi bazı sorular soruyor ve ilave ediyor. «Bu soruların cevabını ilk Bir Konu Bir Konuk'ta istiyorum. Eğer orda olmazsa filan gün 13.00 bülteninde oku.» Tabii böyle bir şey mümkün değil. Mektubun altında çoğu zaman imza ve adres bulunmadığı için durumu kendisine bildirmek de mümkün olmuyor. Sonra öfke dolu bir mektup daha geliyor aynı seyirciden. Yine isim ve adres yok. Neden yazmıyorlar bilmiyorum. Bu tür mektuplara hiçbir işlem yapamadığımızı üzülerek bildirmek isterim.

Seyircilerimiz bu programlarda konuların çözümlenmesini bekliyorlar. Hiçbir programda hiçbir sorunu çözümlenemez. Bu bizim yetkilerimiz içinde değildir. Biz yalnızca sorunu ve aksayan yanlarını ortaya koyuyoruz. Çözüm getirecek makamlar başkadır.»

TV PROGRAMI

18.30 Haberler
18.35 Arı Maya
19.30 Türk Halk Müziği (Yavuz Taşucu)
20.00 Bir Konu - Bir Konuk
Son yıllarda dünya gençliğinin yoğun biçimde kullandığı uyuşturucu madde konusunu ele alıyor.
20.30 Haberler
21.15 Minik Konser
21.20 Bilimden Tekniğe
21.50 Televizyon Filmi

Gölgenin Başlangıcı

Yönetmenliğini Andrzej Wajda'nın yaptığı filmde Merek Konorat, Graham Lines ve Tom Wilkinson başrolleri paylaşıyor. Mesleğinde uzman olan kaptan Conrad'ı deniz üzerinde geçen uzun yıllar yorgun düşürmüştür. Mesleğini bırakmaya karar verir. Ancak yakın dostu Giles'in yelkenli bir gemi için kaptan aradığını duyunca dayanamaz. Yelkenli gemi ile denize açılır. Fırtına ile başlayan terslikler, yelkenlide bulaşıcı bir hastalığın başlamasıyla gelişir. Conrad, panik içindeki mürettebatı frenlemek ve görevini tamamlamak zorundadır.

23.30 Haberler